

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

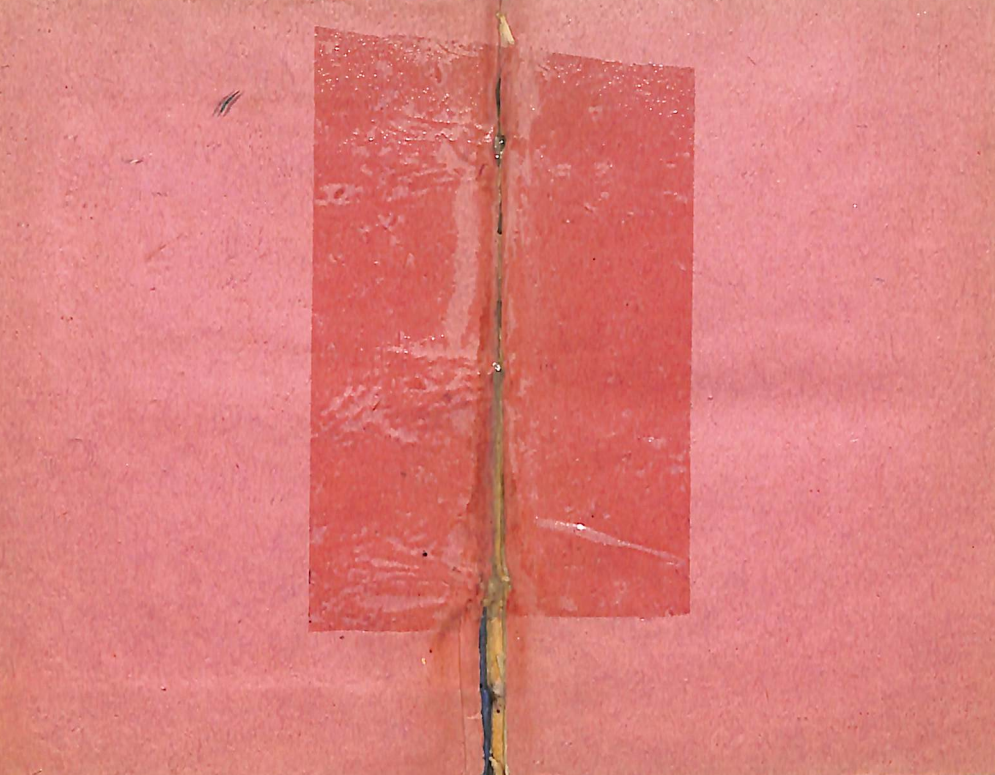
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

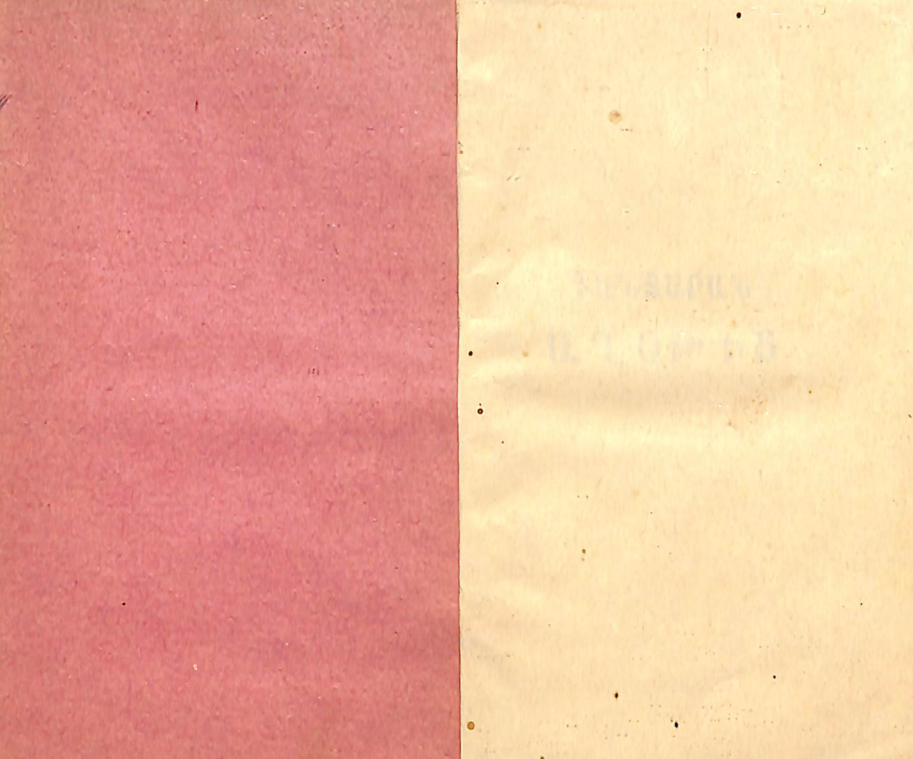
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԳԱՆՁԱՐԱՆ
Ա. Ղ. Օ. Ի Ց

243

9-27

ԳԱՆՁԱՐԱՆ
Ա. Ղ. Օ Թ Ի Յ

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՅ
Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ԵՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԶԳԵՍՏՈՒՅ ՊԱՏԱՐԱԳԶԻՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿԵԱԼ
Ի ՀՈԳԵԻՈՐ ՄԱՏԵՆԻՅ Ս. ՀԱՐՑ
Ի ՊԷՏՍ

ԶԵՐՄԵՌԱՆԴՆ ԱՂՕԹԱՍԻՐԱՅ
Բ. ՅՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՈՒՅ
ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՅ

ՅԵՐՈՒՍԱԼԷՄ
1891

Զաքարյա իմ Տեառն տաք առաջի
ամենայն ժողովրդեան նորա :
Սաղմ. չծի :

274-662 52869-տի

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՄԱԿԱՐԱՅ

ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՀՐԱՄԱՆԱԻ

ՊԱՏՐԻԱՐԿԻ Ս. ԵՐՈՒՍԱԴԵՄԻ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԵՐ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԵԱՆ Կ. ՊՕԼՍՈՑ

Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

38796-67

42-0278c

L. B. AGOX

ԱՂՕԹՔ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ

Որպէս պատուիրէ Փրկիչն մեր:

Ա՛յսպէս կայէք դուք յաղօթս:

Մատ. 2. 9:

Հա՛յր մեր, որ յերկինս ես,
սուրբ եղիցի անուն քո: Եկեացէ
Արքայութիւն քո. եղիցին կամք
քո որպէս յերկինս և յերկրի:
Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր
մեզ այսօր: Եւ թող մեզ զպար-
տիս մեր, որպէս և մեք թողումք

մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛
տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ
փրկեա՛ զմեզ 'ի չարէ: Զի քո է
արքայութիւն, և զօրութիւն,
և փառք յաւիտեանս. Ամէն:

ԱՂՕԹՔ

Ի ՄՏԱՆԵԼՆ ՅԱՆԿՈՂԻՆ

Դո՛ւ ես պաշտպան իմ, Տէր,
և 'ի ձեռս քո յանձն առնեմ
զհոգի իմ:

Առաքեա՛, Տէր, զհրեշտակ
խաղաղութեան քո՝ որ եկեալ
պահեսցէ զմեզ յանխռովս 'ի
առւել և 'ի գիշերի:

Հալածեա՛ 'ի մէնջ, Տէր, նշա-
նաւ Խաչի քո զընդդիմամարտ
և զաներեւոյթ գազանն, և մի՛
տար յապականութիւն զքո՝
ժառանգութիւնդ:

ԱՂՕԹՔ

ԶԱՐԹՆՈՒԼՆ Ի ՔՆՈՅ

Կնքելով զդէմագ նշանաւ որբոյ Խաչին:

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ
Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն:

Յորհեա՛լ է մեռեալն և յա-
րուցեալն 'ի մեռելոց Քրիստոս
Աստուած, որ զարթոյց զիս 'ի
մահահանգոյն քնոյ, խաղաղու-
թեամբ անցուցանելով զգի-

չերս. աղաչեմ և խնդրեմ, զի
զմնացեալ ժամանակս խաղա-
ղութեամբ պահեսցէ շնորհիւ
և ողորմութեամբ իւրով. Ամէն:

ԱՂՕԹԻՔ

ԱՌԱԻՕՏԵԱՆ

ԵՒ

ԾԱԳՄԱՆ ԱՐԵՒՈՒ

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բա-
նաս՝ բերան իմ երգեսցէ զօրհ-
նութիւնս քո: Օրհնեալ համա-
գոյ և միասնական անբաժանելի
սուրբ Երրորդութիւն, Հայր և
Որդի և Հոգի Սուրբ, այժմ և

միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից. Ամէն:

Ի գիշերի եւ 'ի տունջեան
եւ յամենայն ժամու զքեզ ա-
ղաչեմք, և 'ի քէն խնդրեմք
մարդասէր Տէր: Կուր մեզ Աս-
տուած Փրկիչ մեր, խոնար-
հեսցի ունկն քո 'ի խնդրուածս
մեր, զի մի՛ ունայն լիցին վաս-
տակք ծառայից քոց: Այլ հա-
մարեա՛ զաշխատութիւնս մեր՝
'ի գործ արդարութեան եւ
'ի պտուղ Աստուած պաշտու-
թեան: Ընկա՛լ, Տէր, զաղօթս
և զերկրպագութիւնս մեր, և
հատո՛ մեզ զողորմութիւն քո
առատապէս. ծածկեա՛ զմեզ

ընդ հովանեաւ ամենադօր ա-
ջոյ քոյ: Զօրացո՛ղ զմեզ, Տէր,
զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյդ:
Պահեա՛ղ զմեզ որպէս բիբական:
Եւ արա՛, առ մեզ նշան բարի՝
'ի գովեստ և 'ի փառաբանու-
թիւն անուանդ քում սրբոյ:
Զի՛ 'ի քո փառս կատարի ամե-
նայն արարածոց մշտնջենաւոր
փառաբանութիւն 'ի բարձու-
նքս, Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ
Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՐՐՈՐԴ ԺԱՄՈՒ

Հօգի՛ Աստուծոյ, որ յայսմ՝

Ժամու ահադին շնչմամբ իջեր
'ի վերնատունն բաժանելով
զհրեղէն լեզուս, է՛ջ և առ մեզ
յերրորդ ժամուս և լից զմեզ
ամենայն բարութեամբ քով՝
իբրեւ զսուրբ զԱռաքեալն,
հանգչելով 'ի սիրտս մեր յաւի-
տեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԱՂՕԹՔ

Ի ՄՏԱՆԵԼ ՅԵԿԵՂԵՅԻՆ

Զայր արիւնհակել և զնեն-
դաւոր պիղծ առնես դու, Տէր.
այլ ես ըստ բազում ողորմու-
թեան քում մտից 'ի տուն քո՝
եւ երկիր պագից 'ի տաճար
սուրբ քո երկիւղիւ քո:

Եղիցին քեզ հաճոյ բանք
բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք
սրտի իմոյ առաջի քո յամե-
նայն ժամ, Տէր օգնական իմ
և Փրկիչ իմ:

Մի՛ թողուր զիս, Տէր Աստ-
ուած իմ, և մի՛ ի բացեայ առ-
նիր յինէն. հայեաց յօգնել
ինձ, Տէր, փրկութեան իմոյ:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵԼԱՆԵԼՆ ՅԵԿԵԴԵՅԻՈՅՆ

Ողորմութիւն քո, Տէր, ըզ-
հետ իմ եկեսցէ զամենայն ա-
ւուրս կենաց իմոյ, բնակիլ
ինձ ի տան Տեառն զամենայն
աւուրս կենաց իմոյ:

ԱՂՕԹՔ

ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Ըստ ծիսի և ըստ աւանդութեան
Հայաստանեայց Առաքելական Կաթո-
ղիկէ Ս. Եկեղեցւոյ՝ արարողութիւնք
և պաշտամունք ի ժամու կատարման
խորհրդոյ Սուրբ Պատարագի, հան-
դերձ նշանակութեամբ զգեստուց Պա-
տարագչին:

ՔԱՀԱՆԱՅՆ

|||

Նշանակէ զՏէր մեր, որ եղև
Ճմարտ Քահանայ յաւիտեան ըստ
կարգին ՄԵԼՔԻՍԵԳԷԿԻ. եւ զինքն ի
ներքոյ տեսակաց Հացի և Գինւոյ՝ Հօր
Աստուծոյ պատարագեաց:

ՍԱՂԱԻԱՐՏՆ

Նշանակէ զղօրութիւն յաղթու-
թեան Տեառն մերոյ, որով եւ ի պա-

տերազմ՝ ընդդէմ Բելլարոյ , և արաբ
զփրկութիւն աղգի մարդկան :

ՇԱՊԻԿՆ

Նշանակէ զանմեղութիւն և զմաք-
րութիւն վարուց Տէառն մերոյ , և
զմոյլումն նորին երանական տեսու-
թեամբ էութեանն Աստուծոյ :

ԳՕՏԻՆ

Նշանակէ զողջախոհութիւն Տէա-
ռն մերոյ և զանխառնութիւն նորին
ի զգայականաց ցանկութեանց :

ԲԱԶՊԱՆՆ

Նշանակէ զյոթարութիւն սրտի ,
և և զպատրաստութիւն Տէառն մերոյ
առ ի կատարել զհաճութիւն Հօրն
երկնաւորի :

ՈՒՐԱՐՆ

Նշանակէ զհնազանդութիւն Տէա-
ռն մերոյ առ ի ընդլ զկենսագործ-
անօրէնութիւնն իւր՝ ըստ նախասահ-
մանութեան Հօրն երկնաւորի :

ՇՈՒՐՋԱՌՆ

Նշանակէ զըլումն ամենայն առա-
քինութեանց , որով զարդարեալ էր
մարդկութիւն Տէառն մերոյ ի սկզբա-
նէ յղացման իւրոյ :

ՄՏԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Ի ՍՐԲԱԶՆԱՏՈՒՆՆ

Նշանակէ զիջումն Բանին Աստուծոյ
ի յարգանգ Ամեհօրհնեալ կուսին
Մարիամու :

ԶԳԵՍՏԱԻՈՐԻԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Նշանակէ զնեմարմնութիւն Բանին
Աստուծոյ ի յարգանգի Ամեհեբանու-
հայ կուսին Մարիամու :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ

ԶԽՈՐՀՈՒՐԻ ԽՈՐԻՆ

Նշանակէ զաղթս եւ զպաղատանս,
զոր Նախահարքն մատուցանէին առ
Աստուած վասն գալստեան Տեառն
մերոյ :

ԱՂՕԹՔ

Այս Մարգարէիցն ձայն խըն-
կելի, որ զօրհնեալդ քո գալըս-
տեան զազատարարդ հրաման
կանխաւ ազդէին, և զոր չէ բա-
նիւ նիւթեղէն լեզուի 'ի թիւ
արկանել վասն անբաւութեան,
փոքունք են և նուազունք օ-
րինակք և նմանութիւնք, հինք
եւ ժամանակաւորք առ աւե-
տեացդ քո յայտնութիւն եւ

Խաչիդ փրկագործութիւն: Որ
յամենայն վայրի կառուցեր ըզ-
խորանն վկայութեան արեան
քո ուխտի, որք մեծաբարբառ
միշտ ապաղակեն քան զդա-
տակնիք մահուն Հաբելի ըզ-
յաղթանակ բարեաց քումդ
հանդիսի 'ի կեանս կրկինս և
սնմահականս, շնորհաց, մկրթ-
տութեան, յարութեան, նորո-
գութեան, առ քեզ ընտանու-
թեան, ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ մի-
ութեան, քաւութեան, ազա-
տութեան, լուսաւորութեան,
մշտնջենաւոր մաքրութեան,
իսկապէս երանութեան, ընդ
վերնայնոցն կցորդութեան ան-

կապուտ փառաց, 'ի չրթունս
մեր ճայնիւ բարձրելոյն հաշ-
տեցուցիչ բանից աղաչանք :
Եւ զոր ահաւորն է ասել, կար-
գեմ սատանօր յիշատակ եդ-
եալ մեծիդ երախտեաց, Աստ-
ուած իսկ լինիլ ընտրութեամբ
չնորհին, և ընդ հաստողիդ մի-
անալ Տէրունի մարմնոյդ ճա-
շակմամբ, և ընդ լուսոյդ կե-
նաց խառնութեամբ, զոր կա-
տարումն երջանիկ խոստման
ըստ Պողոսի բանին, ոչ ունէր
օրէնն : Այլ դու փրկութիւն,
եկիր հայրենիդ քո հարստու-
թեամբ, արարեր և կատարեցեր
զյուսոյն երկարածդութիւն,

որ առ քեզ պահեալ անհամա-
ռօտելի՝ քաւիչ ամենայնի : Եւ
քեզ փառք ընդ Հօր քում, 'ի
գովեստ բարեբանութեան Հո-
գւոյդ քո Սրբոյ, յաւիտենից .
Ամէն :

ԵԼԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Ի ՍՐԲԱԶՆԱՏԱՆԷՆ

Նշանակէ զԾնունդն եւ զՅայտնու-
թիւն Տէառն մերոյ :

ԳՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԱՌԱՋԻ ԲԵՄԻՆ

Նշանակէ զգնալ Տէառն մերոյ ընդ
աշակերտաց իւրոց 'ի լեառն Զիթե-
նեաց :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
'ի մերձենալ ժամու չարչարա-
նաց քոց՝ վասն տաղնապաշտո-
ղայդ սկսար երկնչիլ և հոգալ
չնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի գա-
մենայն զհոգս և զտրտմութիւ-
նըս իմ՝ վերանուիրիցեմ քեզ
'ի սլատիւ սրբազանից քոյոց
չարչարանաց, և արդեամբք նո-
ցին ընդունիցիմ զփրկութիւն
հոգւոյ իմոյ:

ԼՈՒԱՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՁԶԵՈՆ

Նշանակէ զարտասուէն Տեառն մերոյ
'ի Լէրինն ԶԻԹԵՆԵԱՅ:

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս,
որ 'ի յաղօթելն քո առ Հայր,
փղձկմամբ սրտի հեղեր զարտա-
սուս յաչաց քոց՝ 'ի լուացումն
մեղաց նախահօրն. չնորհեա՛
մեղաւորիս զճճարիտ զղջումն,
զի զտիւ եւ զգիշեր ողբալով
զյանցանս իմ և խոստովանե-
լով զմեղս իմ՝ ընդունիցիմ
զներումն և զթողութիւն յա-
մենառատ աղբերէդ կենաց:

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ ԱՌԱԶԻ

Նշանակէ զանկանիւն Տեառն մերոյ 'ի
վերայ երեսոց իւրոց, և զհեղուն յին-
քենէ զբրտունս արեան:

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
որ 'ի սաստկանալ երկանց քոց՝
զկայլակս արեան հոսեցեր 'ի
մարմնոյ քումմէ , շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս՝ զի 'ի սլատիւ չարչա-
րանաց քոց , փոխանակ արեան՝
հեղից յաչաց իմոց զաղբիւրս
արտասուաց :

ԵԼԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Ի ԲԵՄՆ

Նշանակէ զաղօթելն Տեառն մերոյ
բազմիցս 'ի լերինն Զիթենեաց :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,

որ յաղագս անանդ որրու թեան
սրտի քո՝ չոքար կրկին և երեք-
կին աղօթել առ Հայր քո երկ-
նաւոր , շնորհեա՛ մեղաւորիս
զյարատեութիւն 'ի գործս բա-
րիս , զի արժանի լինիցիմ ըն-
դունել 'ի քէն զխնդրուածս իմ :

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Ի ՅԱՐԿԻ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ

Նշանակէ զճերադրութիւն Տեառն
մերոյ 'ի պարտիզի Զիթենեաց :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , որ
ծունր կրկնելով առ Հայր քո
երկնաւոր՝ աղօթեցեր մարդ-

կարար՝ զի անցցէ 'ի քէն բա-
ժակ չարչարանացն . շնոր-
հեա՝ մեղաւորիս՝ զի յաւէտ
ծուհր կրկնելով երկրպագա-
նիցեմ՝ կենսատուիդ իմում
հոգւով և ճշմարտութեամբ :

ՀԱՄԲՈՒՐԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԶՍԵՂԱՆՆ

Նշանակէ զմասնին Տեառն մերոյ :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , որ
համբուրիւ նենգութեանմատ-
նեցար 'ի Յուդայէ . շնոր-
հեա՝ մեղաւորիս՝ զի անխար-
դախ սրտիւ սլաշտիցեմ զքեզ

զամենայն աւուրս կենաց ի-
մոց . և միշտ սլատրաստ լինի-
ցիմ առ 'ի կատարել զսլաշտոն
սիրոյ՝ 'ի դէմս սիրեւեաց եւ
ատեւեաց իմոց :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ

ԶՄԵՂԵԴԻ

Նշանակէ զխօսին Տեառն մերոյ քաղց-
րութեամբ ընդ Յուդայի՝ եւ ընդ ամ-
բոխն 'ի պարտիզի :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
որ վասն փրկութեան իմոյ
ընդ դաւաճանողաց թշնա-
մեաց քոց քաղցրութեամբ

և հեզու թեամբ անդորրաբար
խօսեցար ընդ նոսա, չնորհեա՝
մեղաւորիս՝ զի ըստ օրինակի
կենսատուիդ իմում՝ ընդ ամե-
նայն հալածչաց իմոց և ատե-
լեաց՝ համբերութեամբ և եր-
կայնատութեամբ վարիցիմ 'ի
փառս անուանդ քում սրբոյ :

ԻԶԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Ի ԲԵՄԷՆ

Նշանակէ զկապիւն և զածիւն Տեառն
մերոյ 'ի սարտիզէն Զթիթեհեաց 'ի պա-
լատն Աննայի :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ

'ի յանողորմից և 'ի յամբարըշ-
տաց Հրէից ըմբռնեցար, կապե-
ցար և ածար իբրեւ զպարտա-
ւոր, չնորհեա՝ մեղաւորիս՝ զի
արդեամբ չարչարանաց քոց՝
արձակիցիմ 'ի կապանաց մե-
ղաց իմոց, և կապակցիցիմ սի-
րով ընդ քեզ հաստատապէս :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ

ՈՐ ԳԵՐԱԳՈՅՆ

Նշանակէ զազգակ դպրացն և փա-
րիսեցւոյ 'ի պալատին :

ԱՂՕԹՔ

Խոստովանիմ եւ հաւատամ
ամենակատար, ինքնակատար

և նախակատար, գէամագոյ և
 զպաշտելի, երկրպագելի եւ
 գերագոյ զամենասուրբ զեր-
 րորդութիւնն՝ զՀայր և զՈրդի
 և զՍուրբ Հոգին: Հայր անձին
 և անսկիզբն՝ ծնող Որդւոյ և
 յառաջառաքող Հոգւոյն Սրբոյ:
 Իսկ Որդին ծնեալ՝ ի Հօրէ նախ-
 քան զյաւիտեանս անմարմնա-
 բար և անժամանակապէս: Եւ
 Հոգին Սուրբ Բղխեալ՝ ի Հօրէ
 անհատաբար և անսպառապէս,
 համագոյակից Հօր և փառակից
 Որդւոյ: Միութեամբն բաժա-
 նեալ յերկս յանձինս, և եր-
 րորդութեամբն միացեալ՝ ի մի
 բնութիւն և ի մի Աստուածու-

թիւն: Եւ արդ՝ աղաչեմք ըզ-
 քեզ Հայր երկնաւոր, միջնոր-
 դութեամբ Միածնի Որդւոյ
 քո, և գթութեամբ Հոգւոյդ
 Սրբոյ, տուր մեզ, Տէ՛ր, Հոգի
 զգաստութեան, Հոգի խոր-
 հըրդոյ, Հոգի հեղութեան,
 Հոգի զօրութեան, Հոգի իմաս-
 տութեան, Հոգի գիտութեան,
 Հոգի երկիւղի եւ աստուած-
 պաշտութեան. և լից ամենայն
 բարեգործութեամբ, որպէս զի
 զկամս քո արարեալ յայսմ աշ-
 խարհի, եղիցուք արժանի ո-
 զորմութեան քում՝ ի հանդեր-
 ձեւումն շնորհօքն Քրիստոսի .
 ընդ որում քեզ եւ Հոգւոյդ

Սրբոյ վայելէ փառք, սլատիւ և
երկրպագութիւն յաւիտեանս
յաւիտենից . Ամէն :

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
որ հեզութեամբ և խոնարհու-
թեամբ համբերեցեր խրոս-
տանաց և սպառնալեաց դժպ-
րաց եւ փարիսեցւոցն վասն
փրկութեան իմոյ , չնորհեա՛
մեղաւորիս , զի երկայնատու-
թեամբ համբերիցեմ ընդդէմ
ամենայն ոտնահարութեանց՝
երեւելեաց եւ աներեւութից
թշնամեաց իմոց :

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ Ի ԲԵՄՆ

Նշանակէ զտանիւն Տեառն մերոյ
ի սպլանն Պիղատոսի :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
որ ՚ի քահանայիցն և ՚ի ծերոցն
մատնեցար իբրեւ զմահապարտ
ի ձեռն Պիղատոսի , չնորհեա՛
մեղաւորիս զի զօրութեամբ
չնորհաց քոց ազատիցիմ ՚ի
մատնութենէ ՚ի ձեռս իշխա-
նին խաւարայնոյ և արբանե-
կաց նորին :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐՍՑ

ԶՇԱՐԱԿԱՆ

Նշանակէ զամբաստանութիւն և զշարախօսութիւն ամբօխին Ժողովէլոյ :

ԱՂՕԹՔ

Իւղ թափեալ անուն՝ միածին Որդի Աստուծոյ՝ Աստուած ճշմարիտ, որ յանճառական փառաց խոնարհեցար՝ ի հայրական ծոցոյ, և առեր զմարմին՝ ի սուրբ և յանշաղախ կուսէն Մարիամայ. և զեր մարդ ճշմարտապէս՝ անփոփոխելիդ՝ ի յէութեան, անցանելով ընդ ամենայն կիրս մարդկային՝ բաց ի մեղաց. ի յերկրի երեւեցար և ընդ մարդ-

կան շրջեցար, և կատարեցեր զամենայն ըստ օրինացն, լրումն լինելով Մարգարէից և օրինաց զանիմանալի և զանհասանելի անուշահոտութիւն Աստուածութեանդ բուրեցեր յաշխարհի՝ հաղորդելով զամենեւեան երկնաւոր և առատաբաշխ պարգեւիդ, ի յոր կըցորդիլն զմայլեալ անմահացան տիեզերք. եւ արդ՝ դու նոյն ինքն բարերար եւ բազումօղորմ, բաց զքիմս մտաց իմոց հոտոտիլ ի հոտոյ անուշից մարմնոյ Աստուածութեանքո, և ընկալ զաղօթս մեր իբրեւ զխօսնկ անոյշ և որպէս զՊա-

տօրադն Աբելի, Նոյի և Աբրա-
համու, եւ իրրեւ զբանաւոր
պատարագս սրբոց քոց և սի-
րողաց անուան քո, որք ի սկզբ-
բանէ հաճոյ եղեն քեզ, որոց
մասին եւ մեզ լիցի ժառան-
գութիւն շնորհօք Միածնիդ,
այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից. Ամէն:

ՇՐՋԱԲԵՐԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԶՍՈՒՐԲ ԱԻԵՏԱՐԱՆՆ

Նշանակէ զքնարեւոյնն Տեառն մերոյ
իտանէն Պիղատոսի առ տունն Հերովդէ:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱՅԻՆ

Սուրբ Աստուած անմահ և

Հզօր, որ սրբաբանեալ պաշտիս
ի հրեղէն եւ անմարմին զը-
ւարթնոցն, անլուելի եւ ան-
դադար օրհնաբանութեամբ.
Ըր և Սերովբէքն սոսկալի և
ահեղազոչ ձայնիւ երգեն զեր-
դըս երեքսրբեան՝ բարեբանե-
լով զանմահ Տէրութիւնդ,
և Գերովբէքն զավասանական
ձայնիւ փառաւորեն զանբա-
ւազօր Աստուածութիւնդ, և
ամենայն զօրութիւնքն վեր-
նական զօհաբանեն երկրպա-
ղութեամբ, փառաւորելով զա-
մենազօր Թագաւորութիւնդ,
Ընդ որս և մեք բանաւոր հօտ
քո, և ստեղծուածք անարատ

ձեռաց քոյ, ժողովեալ 'ի գա-
ւիթ սուրբ Եկեղեցւոյ քո՝ կա-
լով առաջի Աստուածընկալ
սուրբ Սեղանոյս՝ տկար ան-
ձամբ եւ մեղաւոր չրթամբ
երգեմք զերգս երեքսրբեան
սրբասացութեամբ, և աղաչեմք
զառատաբաշխ դթութիւնդ .
ընկալ զպտուղ շրթանց և ըզ-
բանաւոր Պատարագս սրտից
մերոց 'ի հաճոյս քո ըստ վեր-
նոցն արժանաւորութեան, և
թող մեզ զամենայն յանցանս
մեր, զկամայ և զակամայ, ըզ-
դիտութեան եւ զանդիտու-
թեան, զմտաց և զխորհրդոց,
զբանից և զգործոց, զհոգւոց

և զմարմնոց, և զամենայն մա-
սանց անդամոց, որպէս զի
լիցի մեզ կարողութիւն ար-
ժանապէս օրհնել զքեզ և գո-
վել զանուն քո սուրբ: Տո՛ւր
մեզ, Տէր, մաքրութիւն մտաց,
զղջումն սրտից, ճշմարտու-
թիւն շրթանց, զարտասուս
աչաց, ամբծութիւն հոգւոց,
և սրբութիւն մարմնոց: Լցո՛
զմեզ ամենայն առաքինու-
թեամբ, պայծառ հաւատով,
աներկբայ յուսով եւ մաքուր
սիրով: Եւ զսրգարեա՛ զմեզ
խոհեմութեամբ, ողջախոհու-
թեամբ, արիութեամբ և ար-
դարութեամբ: Զօրացո՛ զմեզ

յաղթող լինիլ ընդդէմ հնա-
րից բանսարկուն, և զամենայն
նետս մուխս չարին շիջուցա-
նել. արդարութեամբ և աս-
տուած պաշտու թեամբ կալ մը-
նալ յաշխարհի ըստ հաճոյից
և ըստ կամաց քոց, և յետ աս-
տի կենացս զանճառ բարիսն
վայելել Տերամբ մերով. որում
փառք եւ զօրութիւն յաւի-
տեանս. Ամէն.

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս,
որ վասն իմ ի յանօրինաց ար-
համարհեցար և այսպանեցար.
չնորհեա՛ մեղաւորիս զի օգ-
նութեամբ սրբազանից քոյոց
չարչարանաց զերծանիցիմ ի

խայտառակութենէ տարսա-
փելի հրապարակին:

ԸՆԹԵՈՆՈՒԼՆ ԶԳԻՐՍ

ՄԱՐԳԱՐԵԱԿԱՆՍ

ԵՒ ԶՍՌԱՔԵԼԱԿԱՆՍ

Նշանակէ զհարցաքննութիւն Հերով-
դէի և Պրլատոսի:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԹԵՐՅՈՒԱԾՈՅՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
վասն իմ իբրեւ զպարտաւոր
եւ վնասագործ կացեր ի յա-
տենի դատաւորացն մեծաւ
խոնարհութեամբ, չնորհեա՛ մե-

ղաւորիս , զի 'ի միւսանդամ
քո գալստեանն զուարթերես
մատչիցիմ առ դատաւորդ իմ
երկնաւոր :

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԱԻԵՏԱՐԱՆՆ

Նշանակէ զսրտասխանիս Տեառն
մերոյ , զոր էա Պիղատոսի :

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՅՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , որ
կալով առաջի Պիղատոսի՝ վկա-
յեցեր ճշմարտութեան , շնոր-
հեա՛ մեղաւորիս , զի հաւատով
և սիրով քո ամրացեալ՝ ոչ եր-

կիցեմ 'ի յանօրինաց և 'ի յան-
հաւատից բռնաւորաց , այլ
համարձակապէս խոստովանիմ
զքեզ Աստուածդ իմ ճշմարիտ՝
մարմնացեալ , չարչարեալ եւ
խաչեցեալ վասն փրկութեան
իմոյ :

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ
ԶՀԱՒԱՏԱՄՔՆ

Նշանակէ զուրացումն Պետրոսի
առաքելոյն :

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ԶՈՅԴ ԱՍՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՒԱՏԱՄՔԻՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , որ
ըստ աստուածայնոյ քում տը-

բամադրութեան՝ թոյլ ետուր
Պետրոսի զքեզ մարդկապէս
ուրանալ. շնորհեա՛ մեզաւո-
րիս, զի զքեզ միշտ ընդ Հօր
և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ՝ մի Աս-
տուած ճշմարիտ խոստովա-
նիցիմ, և հաւատայցեմ և դա-
ւանիցեմ:

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ՍՌԺՈՂՈՎՈՒՐԴՍ ԱՍԵԼՈՎ
ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Նշանակէ զդառնալն Տեառն մերոյ
առ Պետրոս:

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
Աստուածայնով քով գթու-

թեամբդ դարձար և ակնար-
կեցեր առ Պետրոս՝ տալով նմա
զղջումն և զյորդումն արտա-
սուաց. շնորհեա՛ մեզաւորիս
զճշմարիտ զղջումն սրտի, զի
զտիւ և զգիշեր ողբալով զսը-
խալանս իմ՝ ընդունիցիմ զնե-
րումն եւ զթողութիւն ամե-
նայն մեղաց իմոց:

ԱՌՆՈՒԼՆ ՍՍՐԿԱԽԱԳԻՆ
Ի ԳԼԽՈՅ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՍԱՂԱԽԱՐՏՆ

Նշանակէ զմերկացուցանելն Տեառն
մերոյ Ի զննուորաց:

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս,

որ վասն փրկութեան խմոյ ըզ-
գեստս նախատանաց զգեցար,
գանից և ապտակաց համբե-
րեցեր. շնորհեա՛ մեղաւորիս,
զի՛ ի ձեռն ապաշխարութեան
մերկանայցեմ յինէն զգեստս
պղծութեան, և զգենուցում
զշնորհդ քո երկնային և կա-
պակցեցայց ընդ քեզ, զի դու
ես վերականգնիչ իմ:

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ
ԶՍՐԲԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆՆ

Նշանակէ զկատակին Տեառն մերոյ
ի զինուորաց:

ԱՂՕԹԻՔ

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս,

Որդի Աստուծոյ և Յան Հօր,
որ ըստ անճառ բարերարու-
թեան քո ոչ կամեցար անտես
առնել զարարածս ձեռաց քոց,
այլ մարդասիրապէս զթացար
յազգս մարդկան. խոնարհե-
ցար ի հայրական ծոցոյ է՛դ՝
Աստուած, առեր զմարմին ի
սուրբ Կուսէն Մարիամայ կա-
մաւ Հօր և հաճութեամբ սուրբ
Հոգւոյն, զամենայն զմարդ-
կայինս յանձն առեր կրել բաց
ի մեղաց եւ զաստուածային
մարմինդ քո ետուր փրկանա
փոխանակ բազմաց, ըստ կան-
խասացութեան անչուշտ հը-
րամանի քո՝ խաչի եւ մահու

համբերելով : Հովիւդ քաջ ,
 զանձն քո եղեր 'ի վերայ բա-
 նաւոր հօտի քո , ժողովել ըզ-
 ցրուեալսն 'ի փարախ Կաթո-
 ղիկէ սուրբ Եկեղեցւոյ քոյ ,
 լինիլ մի հօտ եւ մի հովիւ :
 Վասն որոյ՝ մեք ժողովուրդք
 եւ խաչն արօտի քո՝ երկրամած
 դիմօք խոնարհեալ եւ 'ի ծուն-
 կըս անկեալ աղաչեմք զանբաւ
 մարդասիրութիւն քո . մի' թո-
 ղուր զմեզ 'ի ձեռաց քոց , եւ մի'
 անտես առներ զանբիծ ար-
 եամբ քո փրկեալ հօտս . մի'
 տար զմեզ 'ի փորձ թշնամւոյն
 եւ հակառակորդ ին՝ մերոյ . սըր-
 բեա՛ զմեզ 'ի մեղաց եւ մաքրեա

զմեզ յամենայն անօրէնու-
 թեանց մերոց . լուա՛ զսիրտս
 մեր 'ի խղճէ չարեաց , եւ փըր-
 կեա զմեզ յանիրաւութեանց .
 լոյս տուր , Տէր , աչաց մերոց ,
 զի մի' երբէք ննջեսցուք 'ի
 մահ , եւ մի' լիցի տեղի պար-
 ծանաց թշնամւոյն , այլ խոր-
 տակեալ ջաղխեսցի գլուխ նո-
 րին զօրութեամբ ամենայաղթ
 Սաչի քո , եւ տկարասցին զօ-
 րութիւնք մեքենայից նորա :
 Եւ տուր մեզ անարգել եւ ան-
 բռնադատ վճարել զկեանս մեր
 ամենայն արդարութեամբ՝ հե-
 տեւելով լուսոյ շաւղաց եւ երկ-
 նաչու ճանապարհին : 'ի վայրի

դաւարւոյ բնակեցո զմեզ եւ
առ ջուրս հանգստեան սնո՛ւ .
զի տեսցէ թշնամին եւ ամա-
չեսցէ , զի քո եմք ստեղծեալք
և քո եմք փրկեալք . դու ես
օգնական և Փրկիչ մեր , զի բաց
'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք և
զանուն քո, Տէր, կարդամք զօր-
հանապաղ . մի՛ թողուր զժա-
ռանգութիւն քո՛ ի ձեռաց քոց ,
այլ ամենազօր աջ քո՛ լիցի
հովանի և պահապան 'ի վերայ
պաշտօնէից քոց բարեխօսու-
թեամբ սուրբ Աստուածածնին
եւ ամենայն սրբոց քոց , քեզ
փառք յաւիտեանս . Ամէն :

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , որ

վասն իմ փշով պսակեցար , և
եղեգամբ գանեցար 'ի Հրէից .
շնորհեա՛ մեղաւորիս , զի զօ-
րութեամբ սրբազանից քոյոց
չարչարանաց զերծանիցիմ 'ի
փշոց մեղաց՝ և մերկանայցեմ
զամենայն հանդերձս չարու-
թեան , և լինիցիմ քեզ ճշմարիտ
երկրպագու՝ մինչ 'ի վախճան
կենաց իմոց :

ՇՐՋԱԲԵՐԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՋԸՆԾԱՅՍՆ

Նշանակէ զածիլն Տեառն մերոյ Յ
Պիղատոսէ արտաքս առ Հրէայս :

ԱՂՕԹԻ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , որ

վասն փրկութեան իմոյ ածիո
այսր և անդր իբրեւ զգառն
անմեղ, և իբրեւ զորոջ առաջի
կտրչի անմուռնչ կաս . շնոր-
հեա՛ մեղաւորիս՝ զի ամենայն
վշտաց և տառապանաց կենցա-
ղոյս ՚ի փառս անուանդ քում
սրբոյ՝ առանց ձանձրանալոյ
համբերիցեմ :

ԼՈՒԱՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶԶԵՌՍՆ

Նշանակէ զլուանալն Պիղատոսի զձեռս
իւր ՚ի վխյութիւն անմեղութեան
Տեառն մերոյ :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ

՚ի յանիրաւ դատաւորէն Պի-
ղատոսէ լուացմամբ ձեռաց նո-
րին՝ անմեղ, անպարտ գու վիա-
յեցար . շնորհեա՛ մեղաւորիս
զի զամենայն աւուրս կենաց ի-
մոյ ՚ի մէջ զանազան փորձու-
թեանց ալեաց ծովու աշխար-
հիս՝ անմեղութեամբ կենցա-
ղավարիցեմ ՚ի փառս քո :

ՈՂԶՈՅՆ ՏԱԼՆ ՄԻՄԵԱՆՑ

ԱՍԵԼՈՎ ՈՂԶՈՒՆԱՏՈՒԻՆ

Քրիստոս ՚ի մէջ մեր

յայտնեցաւ :

ԵՒ ԱՍԵԼՆ ՈՂԶՈՒՆԸՆԿԱԼԻՆ

Օրհնեալ է յայտնութիւնն

Քրիստոսի :

Նշանակէ զհաշտութիւն Պիղատոսի
և Հերովդէի :

ԱՂՈԹՔ

Միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան , Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս , որ ամենաբարի և խաղաղարար միջնորդութեամբ քով հաշտեցուցեր զհայր ընդ արարածս , եւ արարեր խաղաղութիւն երկնաւորաց և երկրաւորաց , հեռաւորաց և մերձաւորաց և զնոյն խաղաղութիւն շնորհեցեր Եկեղեցւոյ քո ասելով , զխաղաղութիւն թողում ձեզ , զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ : Եւ այժմ , Տէր , աղաչեմք զքեզ՝ զերկնաւոր

և զհաշտարար խաղաղութիւն քո սլարգեւեա՛մեզ , զի խաղաղութեամբ և հանդարտութեամբ վարեսցուք զկեանս մեր առանց մեղաց և առանց գայթակղութեան , եւ սուրբ սրտիւ սիրել զմիմեանս որպէս դու զմեզ սիրեցեր . դնել զանձն 'ի վերայ ընկերին , որպէս դու եդեր . և լինել առ միմեանս գթածք , քաղցունք և բարերարք , որպէս դու արարեր . հնազանդութեամբ և խոնարհութեամբ ծառայել միմեանց , որպէս դու խոնարհեցար 'ի ծունկս քոյոց Աչակերտացն . որով մարթասցուք լի-

նիլ պատշաճապէս անդամք և
մարմին գլխոյդ մերոյ։ Եւ դու,
Տէր, ասացեր, թէ ուր երկու
և երեք ժողովեալ են յանուն
իմ, անդ եմ ես 'ի մէջ նոցա։
Վասն որոյ և մեք ժողովեալ
յանուն քո 'ի դաւիթ սուրբ,
կաթուղիկէ եւ առաքելական
Եկեղեցւոյ, եւ Աստուածային
և սուրբ ողջունիւս եղեալ մի
անձն և մի սիրտ, ըստ սրբոց
Առաքելոցն։ Լո՛ւր աղաչանաց
մերոց, մարդանէր Տէր, և բնա-
կեա՛ 'ի սիրտ և յոգի ժողովե-
լոցս յանուն քո։ Սրբեալ մաք-
րեա՛ և յարդարեա՛ զմեզ լինիլ
տաճար և բնակարան ամենա-

զօր շնորհաց քոց։ Հեռացո՛ 'ի
մէջ զամենայն խորամանկու-
թիւն և զնենգութիւն թշնա-
մոյն, զի սուրբ սրտիւ և մա-
քուր մտօք, երկիւղիւ և ար-
դարութեամբ զօրհանապաղ
փառաւորեսցուք զամենազօր
անուն քո, այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
քոյով կենարար չարչարանօքդ
պատճառ եղեր հաշտութեան
անիրաւաց դատաւորացն, շնոր-
հեա՛ մեղաւորիս, զի 'ի բաց
լքեալ զամենայն խռովութիւ-
նքս և զոխակալութիւնս ընդ-
դէմ ամենայն հաւատացելոց

եղբարց խնոց, սիրով և խաղա-
շութեամբ կենցաղավարիցեմ:

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶԵՐԵՔՍՐԵՍԱՆՆ

Նշանակե զերիս սուտ վկայան, որք
վկայեցին անյարմարապէս:

ԱՂՕԹՔ

Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Սո՛ւրբ, Տէ՛ր
զօրութեանց, լի են երկինք և
երկիր փառօք քո: Սերովբէքն
աղաղակեն հրաշալի և հոգե-
ղէն բարբառով առաջի փառաց
աթոռոյ Աստուածութեան քո.
քանզի զարհուրեալ 'ի հիաս-
քանչ եւ 'ի հրաշալի փառաց

քոց, ո՛չ ունելով կարողու-
թիւն արժանապէս փառաւո-
րել զանհատանելի մեծութիւն
քո: Վասն որոյ անլուելի եւ
անդադար օրհնաբանութեամբ
փառաւորեն զմիասնական Աս-
տուածութիւնդ, զպաշտելի
և զհամագոյ Երրորդութիւնդ:
Արդ՝ եթէ հրեղէնքն և իմա-
նալիքն չեն բաւական քոյոյ
անբաւութեան, մեք հողանիւ-
թեայքս եւ յերկիր կործա-
նեալքս՝ զիա՞րդ կարասցուք
բովանդակել բանիւ զանբա-
ւելի գթութիւնդ առ արա-
րածս, և մանաւանդ առ աղգս
մարդկան, Որ նախ 'ի սկզբանն

արարչագործ ձեռամբդ ստեղծեր զնախնին մեր զԱդամ, պատուելով զնա-քան զայլ արարածս՝ որ բանիւ միայն տրարան, և յետ պատուիրանազանցութեան պտղոյն ճաշակման, ո՛չ արարեր անտես զանկեալ բնութիւնս, այլ ետուր զօրէնս և առաքեցեր զՄարգարէս՝ յայտնելով զօգուտն, իսկ պատրեալքն ՚ի պատրողէն ոչ ծանեան զխորհուրդ բարերար կամաց քոց։ Ասլա Հայրդ երկնաւոր կամելով յայտ առնել զանճառական սէրդ կապակցութեամբ Հոգւոյդ Սըրբոյ, առաքեցեր զմիածին և

զծոցածին Բանդ, որ եկեալ մարմնացաւ ՚ի սուրբ Կուսէն, և նովին մարմնովն համբերեաց չարչարանաց, Խաչի և մահու, և եղև քաւութիւն մեղաց մերոց։ Վասն որոյ մեք ընդ Սերովբէիցն երգեմք նմա ասելով՝ Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր զօրութեանց, լի են երկինք և երկիր փառօք քո՝ օրհնութիւնս Ի բարձունս . օրհնեալ է գալուստ քո յաշխարհս ՚ի փրկութիւն մեր Քրիստոս Աստուած մեր . օրհնեալ է կենսաբեր տնօրէնութիւն քո . օրհնեալ է փրկաւէտ չարչարանք քո՝ որով զերծաք ՚ի չարչարանաց

և յանչարչարութիւն վիճակեցաք: Օրհնեալ է կենդանարար մահն քո, որով փրկեցաք ի դառն մահուանէ, և յանմահութիւն երկնից վերափոխեցաք. որ յաւերժական գոհարանութեամբ մատուցուք փառս և երկրպագութիւն բարերարիդ՝ փրկչիդ և նորոգողիդ, յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԿՈԶԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԱՌԷ՛Ք ԿԵՐԷ՛Ք

Նշանակէ զբանն Պիղատոսի որ՝ ասաց չրէից, առէք զսա գուք՝ և ըստ ձեռոց օրինացն դատեցէք:

ԱՂՕԹՔ

Օրհնեալ է պարգեւատուն կենաց, եւ պարգեւն անմահութեան՝ Քրիստոս Աստուած մեր:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ԱՍԵԼՈՅ

ԱՐԲԷՔ Ի ՍՄԱՆԷ

Օրհնեալ է շնորհն ձրի, և պարգեւն անծախելի, կենդանի եւ կենդանարար Մարմին և Արիւն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՀԱՅՐ ԵՐԿՆԱԽՈՐԻՆ

Հա՛յր երկնաւոր, բարերար
եւ բազումողորմ Աստուած,
տուող բարեաց եւ սլարգեւիչ
կենդանութեան, որ ամենա-
բարի բնութեամբդ՝ յաղթեցար
'ի մարդասիրութենէ, մինչ զի
զհամագոյակից եւ զարարչա-
կից, զաթոռակից եւ զհաւա-
սարակից Բանդ՝ առաքեցեր
յաշխարհ, առ 'ի մարմնանալ
'ի սուրբ Կուսէն՝ եւ նովին ան-
մեղ եւ անսպարտական մար-
մնովն՝ եղեւ զին եւ փրկանք
ամենայն աշխարհի. զի ետուր

65

զնա 'ի զենումն, 'ի մահ՝ եւ 'ի
փրկութիւն վասն ամենայն հա-
ւատացելոց անուան քո մե-
ծի: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ,
միջնորդութեամբ Մարմնոյ եւ
Արեան Միածնի քո հայեա՛յ
'ի հեղումն սուրբ Արեան նորա,
եւ յանչնչութիւն նորա 'ի Խա-
չին, 'ի բացումն փրկական աղ-
բերաց նորա, եւ արեամբ թա-
թաւումն սուրբ Մարմնոյ նո-
րա, եւ անցո՛ 'ի մէնջ զցասումն
սլատուհասի յանցանաց մերոց
բարերարութեամբդ քով, զի
նորա եմք փրկեալ. խնայեա՛
'ի գինս սուրբ Արեան Միածնի
քո, եւ ողորմեա՛ բանաւոր

Հօտի քոյ՝ յուսացելոցս յա-
նուն քո :

ԱՌՆՈՒԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԶԲՆԾԱՅՍ Ի ԶԵՌՍՆ

Նշանակէ զգանիլն և զճաղիլն Տեառն
մերոյ ՚ի Պիղատոսէ և ՚ի զինուորաց
նորին :

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՅԱՄԵՆԱՅԻՆ

Արժանապէս օրհնեմք ըզ-
քեզ, և արդարապէս գովեմք
և գոհանամք զքէն Տէր Աստ-
ուած մեր, որ ըստ բազում
ողորմութեան քում անտես ա-
րարեր զանարժան գործս մեր,

և այսմ շնորհի արժանաւորս
կացուցեր, վասն միջնորդու-
թեան Մարմնոյ և Արեան Մի-
ածնի քո. հաղորդս արա՛ փա-
ռաց Աստուածութեանդ քո,
միաւորելով ընդ դերապատիւ
ճոխութեանդ քո : Վասն որոյ՝
յամենայնի օրհնեմք, և ըստ ա-
մենայնի գոհանամք զքէն զօր-
հանապազ, Տէր Աստուած մեր-
ողորմեա՛ մեզ :

ԽԱԶԱԿՆՔԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

Ի ՎԵՐԱՅ ՄԱՐՄՆՈՅ ԵՒ ԱՐԵԱՆ

Նշանակէ զեւեւելն Փրկչին ՚ի զին-
ուորաց ՚ի վերայ Սրբոյ Խաչին :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ վասն փրկութեան իմոյ տարածեցեր զբազուկս քոյ արարչադործս, և 'ի վերայ իմաշափայտին բեւեռեցար. շնորհեա մեղաւորիս, զի զթախծեալ սիրտըս իմ սիրով ընդ քեզ բեւեռիցեմ, եւ մի' երբէք 'ի քէն մեղուսացեալ հեռանայցեմ:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՈՐԴԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Հաց կենաց եւ բաժակ անմահութեան, միածին Որդի Աստուծոյ, Տէր մեր և Փրկիչ Յի-

սուս Քրիստոս Աստուած ճշմարիտ, մանանայդ երկնային իջեալ 'ի վերուստ, եղեր կերակուր ամենայն հաւատացելոց քոց. հեղմամբ Արեան քոյ ողորմեա' բանաւոր հօտի քո, շնորհելով զթողութիւն յանցանաց հաւատացելոց. 'ի մահու լեր փրկութիւն հաւատացելոց, և արժանապէս ճաշակողաց զՄարմին և զԱրիւն քո սուրբ: Յիշեա' զփրկաւէտ չարչարանսն քո եւ զկենսատու մահն, զարեամբ ճապաղումն 'ի իմաշին և զանտանելի կիրսն, զոր ընկալար 'ի մարմնիդ վասն մեր: Նայեա'ց 'ի խոցուածս

արարչագործ ձեռաց և ոտից
քոց, և 'ի բացումն կենարար
վտակին՝ որով նորոգեցան տի-
եզերք և արբեցան արարածք:
Նովին վտակօքն լուա՝ և մաք-
րեա՝ զմեզ յամենայն մեղաց մե-
րոց, և թող մեզ զամենայն յան-
ցանս մեր: Խնայեա՝ Արեամբքս
փրկեալ Հօտի, և այց արա մեզ
'ի միւսանգամ գալստեան ար-
քայութեան քում: զի մահուամբ
և չարչարանօք փրկեցեր, Քրիս-
տոս Աստուած մեր, բարերար
և նորոգող, և քեզ փառք եւ
երկրպագութիւն յաւիտեանս
յաւիտենից. Ամէն:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ՀՈԳԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Հոգի՛ Աստուծոյ՝ Աստուած
ճշմարիտ, որ նախ 'ի սկզբանն
չրջէիր 'ի վերայ ջուրց, և ստեղ-
ծանէիր զարարածս յօջնչէ, և
սկսպէս հրաշսն գործեցեր յա-
ւուրս Մարգարէիցն, և 'ի ժա-
մանակի տնօրէնութեան Էսկ-
ցին քո՝ իջեր 'ի Յորդանան և
'ի Վերնատունն, լցեր զԱռա-
քեալսն բազմասպատիկ շնոր-
հօք: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ,
միջնորդութեամբ սուրբ Մար-
մնոյ և Արեան փառակցին քո՝
որ բազմեալ կայ 'ի վերայ սըր-
բոյ Սեղանոյս, է՛ջ 'ի սիրտս

և յողիս մեր, և մաքրեա՛ զմեզ
իրրեւ զԱռաքեալսն 'ի սուրբ
Վերնատանն, և բորբոքեա՛ 'ի
մեզ զկայծ սիրոյ աստուածու-
թեանդ, զի արժանապէս լի-
ցուք տաճար եւ բնակարան
քեզ եւ էակից Փառակցացդ .
եւ ամենազօր շնորհիւ քո՝ լի-
ցուք փրկեալք յաւուր նորոգ-
ման մերոյ, և քեզ նորոգողիդ
Աստուծոյ՝ վայելէ փառք յա-
ւիտեանս . Ամէն :

ԿԱԼՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՅ

ՅԱԶՄԷ ԵՒ ՅԱՀԵԿԵ

Նշանակէ զերկուս աւաղակս խաչե-
ցեալս յաջմէ և յահեկէ Տեառն մերոյ :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
որ վասն փրկութեան իմոյ ընդ
անօրէնս համարեցար , և եր-
ջանիկ աւաղակին զարքայու-
թիւն քո խոստացար . շնոր-
հեա՛ մեղաւորիս զի յեւանեւն
հոգւոյս 'ի մարմնոյս , արժանի
լինիցիմ լսել զձայն քո Աստ-
ուածային երանաւէտ : 111

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԸՆԴ ՈՐՍ ԵՒ ՄԵԶ

Նշանակէ զդաւանումն աւաղակին ,
և ասելն յիշեա՛ զիս , Տէր , յարքայու-
թեան քում :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
բացեր զաչս մոռաց աւազակին,
զի զքեզ Տէր և Աստուած իւր
գոլ հաւատայր . շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս զբացումն աչաց սրտի
իմոյ, զի զքեզ ընդ Հօր և ընդ
Հոգւոյդ Սրբոյ գոլ մի Աստ-
ուած հաւատայցեմ . և արքա-
յութեանդ քում սրբոյ ար-
ժանի գտանիցիմ, և ընդ Եկե-
ղեցւոյն խորխուսելով՝ քեզ
փառս եւ երկրպագութիւնս
վերառաքիցեմ :

ԱՂՕԹՔ

Ի ԺԱՄՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅԻՆ

Յիշեա՛, Տէր, և ողորմեա՛, և
օրհնեա՛ զուխտ և զժառանգու-
թիւն Եկեղեցւոյ քում սրբոյ,
և շնորհեա՛ մեզ զերկնային քո
զխաղաղութիւն, զի մի՛ լիցի
'ի մեզ տեղի և մուտ չարին .
հեռացո՛ 'ի մէջ զամենայն
խարդախութիւն թշնամւոյն,
և զբռնութիւն նորա խորտա-
կեա՛ ըրարեխօսութեամբ և յի-
շատակաւ սրբուհւոյ Աստուա-
ծածնին, և սրբոյն Յովհաննու
Կարապետին, և սրբոյն Ստե-
փաննոսի նախավկային, սրբոյն
Քրիզոբրի մերոյ Լուսաւորչին,

և սրբոց Առաքելոց, Մարգարէից, և սրբոց Հայրապետաց, Մարտիրոսաց, Ճգնաւորաց, Կուսանաց, և ամենայն սրբոց քոց՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց, որոց յիշատակն եւս օրհնութեամբ եղիցի՝ ի մէջ սուրբ եկեղեցւոյս եւ առաջի սուրբ Պատարագիս. Ամէն:

Յիշեա՛, Տէր, զպաշտօնեսոյս քո՝ զծնողն մեր՝ զվարդապետըս, զեղբարս, զընկերս, զկերակրիչս, զուխտաւորս, զճանապարհորդս, զհանգուցիչս, զվաստակաւորս, զխոստովանողս, զապաշխարողս, զգերիս, զհիւանդս, զնեղեալս, զիշխա-

նըս, զչարարարս, զբարերարս, զթշնամիս, զատելիս, եւ որք պատուիրեցին մեզ հաւատով: Յիշեա՛, Տէր, և ողորմեա:

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ԳՈՀՈՒԹԵԱՆ

Յիշեա՛, Տէր, և ողորմեա, և գթա՛ ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց, որք ուղիղ դաւանութեամբ պաշտեցին զքեզ, և նովին հաւատով և յուսով ննջեցին ի քեզ: Յիշեա՛ զնոսա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քո, արա՛ տրժանի ողորմութեան, քաւութեան

եւ թողութեան մեղաց . դա-
սաւորեալ պայծառացո ընդ
սուրբս քո յաջակողման դա-
սուն , զի յաւէրժական խըն-
դութեամբ եւ մշտնջենական
ցնծութեամբ փառաւորեսցեն
զքեզ , Գրիստոս , ընդ Հօր և
ընդ սրբոյ Հոգւոյդ , այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից . Ամէն :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ ԶՀԱՅՐ ՄԵՐ
Նշանակէ զեօթն բանս , զոր ասաց
Փրկիչն մեր ՚ի վերայ Խաչին :

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ԶՈՅԳ ԱՍՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՐ ՄԵՐԻՆ

Տէր իմ Յիսուս Գրիստոս , որ
՚ի վերայ Խաչին վասն փրկու-
թեան իմոյ ծարաւեցար , եւ
խաչահանուաց քոց աղօթե-
ցեր . շնորհեա՛ մեղաւորիս զի
փրկարար քոյով նպաստու-
թեամբդ դառնայցեմ ՚ի յախ-
տից մեղաց իմոց , և ներելով
իմոց պարտապանաց՝ քեզ ճըշ-
մարիտ հովուիդ իմում հետե-
ւ իցիմ :

ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՅԱՆԵԼՆ
ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶԸՆԾԱՅՍԵ
ԱՍԵԼՈՎ
Ի ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՅ

Նշանակէ զաւանդուիմ Հոգւոյն
Տեառն մերոյ 'ի ձեռս Հօր Աս-
տուծոյ 'ի վերայ Խաչին :

ԱՂՕԹՔ

Զերեւեալդ ինձ 'ի փրկու-
թիւն 'ի խոստովանիմ ճշմարտա-
պէս Մարմին և Արիւն Գրիա-
տոսի Աստուծոյ՝ յուսոյ իմոյ ,
և աղաղակեմ առ քեզ՝ մեղայ
յերկինս և առաջի քո . սրբեա
զիս յամենայն սղծութենէ Հո-
գւոյ և մարմնոյ . շնորհեա՛ ինձ

Ժամանակ և ցանկութիւն ա-
պաշխարութեան . փրկեա զիս
յերեւելի և յաներեւոյթ թըշ-
նամոյ . տպաւորեա՛ զօգուտն
Հոգւոյ և մարմնոյ իմոյ : Պար-
գեւեա՛ ինձ բարեգործու-
թեամբ և բարեպաշտութեամբ
զքեզ արժանապէս ճաշակել ,
և փառաւորել զՀայր և զՈրդի
եւ զՍուրբ Հոգիդ , այժմ եւ
միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից . Ամէն :

ԹԱՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ
Ի ՅԱՆԱՊԱԿԱՆ ԱՐԵԱՆ
Նշանակէ զնրկիւն Արեամբ Փրկչին
մերոյ :

ԱՂՕԹՔ

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
որ ըստ նախագուշակութեանն
Եսայեայ Մարգարէին՝ հնձան
հարեր՝ և զհանդերձ մարմնոյ
քո ներկեալ արեամբ քով
թաթաւեցեր : չնորհեա՛ մե-
ղաւորիս , զի ճաշակմամբ նո-
ցին մաքրիցիմ յամենայն աղ-
տեղութեանց հոգեկանաց , և
իսկութեամբ սիրոյ ընդ քեզ՝
մինչեւ ցկէտ կոչման իմոյ կա-
պակցիցիմ հաստատապէս :

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆՔ

ՎԱՍՆ ՀԱՄԱՅՆ ԱԶԳԻ

ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԱՅ ՀԱՅՈՅ

Եւ արդ Տէր իմ և Աստուած
իմ Յիսուս Քրիստոս , ես ամե-
նասխալ և բազում չարեօք և
անօրէնութեամբ լցեալ ծա-
ռայս քո , արդէն յերկիր խո-
նարհեալ՝ կորազլուիս անձամբ
եւ մեծակական ողբով ՚ի խո-
րոց սրտէ հառաչեմ առ ամե-
նազթած Աստուածդ իմ , և ա-
ղաչեմ վասն ողորմելի և ան-
տերունչ ազգիս մերոյ . աղա-
ղակեմ առ քեզ՝ ո՛վ ողորմե-
լեաց Ողորմած , անտիրացելոց

Տէր, անճարացելոց շար, ան-
օգնականից Օգնական, անյու-
սից Յոյս և Ապաւէն, նեղելոց
և վշտացելոց հանգիստ և մի-
թարութիւն: Գոչեմ առ քեզ
մեծաւ թախանձանօք. բա՛ց,
Տէր, զաչս քո, և տե՛ս զողոր-
մելութիւն մեր. տե՛ս զիռք-
րիկ հօտս քո, թէ՛ ո՞րպէս եմք
ցրուեալ և տարագրեցեալ ընդ
ամենայն երկիր և մատնեալ
'ի ձեռս օտարաց տերանց եւ
թշնամեաց, զրկեալ 'ի սեպ-
հական բնակութեանց եւ 'ի
հայրենեաց մերոց:

Ո՛հ, զի եմք որպէս զնաւ
շեկարեկ, տատանեալք յալիս

ծովու առանց ղեկավարի, եւ
որպէս ոչխարք մոլորեալք 'ի
յանապատի առանց հովուի.
և ո՛չ ունիմք զՄովսէս՝ որ ա-
ռաջնորդեսցէ. եւ ո՛չ ունիմք
զՅեռու՝ որ ընդդէմ թշնա-
մեաց կացցէ. եւ ո՛չ ունիմք
զԴաւիթ՝ որ վասն մեր հաճո-
յական պատարագս մատուցէ
քեզ, եւ զսուր բարկութեան
քոյ յետս դարձուցէ: Եւ ո՛չ
ունիմք զՄարգարէ, զԹագա-
ւոր եւ զԱռաջնորդ, եւ ոչ
չօգնութիւն իմն յումեքէ:

Իշխանք մեր եւ ազատագ-
նեայք մերկացեալք յիշխանու-
թեանց և յընչից՝ և անկեալք

ընդ իշխանութեամբ այլոց ծառայեն թշուառութեամբ :

Հասարակ ժողովուրդքս գլորաւեալք 'ի ներքոյ ծանր լծոյ եւ հարկի այլազանց՝ հազիւ թէ հայթհայթանօք գտանեմք զապրուստս կենաց մերոց . և զսերմանեալսն եւ զվաստակս մեր այլք ուտեն և վայելեն :

Եկեղեցիք վայելչագեղք և վանօրայք պայծառաչէնք՝ որք յանունքո և 'ի յիշատակ սրբոց քոց սիրելեաց կառուցան , Հոգւոյդ Սրբոյ օծմամբն կնքեցան , եւ ամենայաղթ Խաչիդ նշանաւն պսակեցան , յորս մատչիւր սլատարագ Գառնդ

Աստուծոյ 'ի փրկութիւն աշխարհի , յորս կատարէին սըրբադործ եւ հոգեկեցոյց խորհուրդք քո , յորոց ելանէին և վերառաքէին առ քեզ ձայնք օրհնութեանց և փառաբանութեանց , բուրմունք հոգեւորականք , նուէրք հաճոյականք և աղօթք հաշտարարք , ահա՛ ըստ մեծի մասին ամայացեալք և տպականեալք՝ դողոց և գաղանաց օթարան են եղեալք :

Յիրաւի ձգեաց թշնամին ըզձեռն 'ի ցանկալիսն քոյ : Մտին հեթանոսք 'ի ժառանգութիւնս քոյ և սղծեցին զսուրբ տաճարս քո : Սրահք եւ սրբու-

Թիւնք նոցա դարձան յապա-
կանութիւն: Սուգ առին ճա-
նապարհք նոցա: Հատան երթե-
ւեկք տօնից տարեկանաց նո-
ցա: Լռեցին 'ի նոցանէ ձայնք
օրհնութեանց և փառաբանու-
թեանց: Փաղանք և յափշտա-
կողք մուտ և ել առնեն 'ի նոսա:
Սքանչեւարար դամբարանք և
բժշկարար նշխարք սրբոց՝ որք
'ի նոսա, կոխան եղեն ոտից
անսրբոց և պղծոց: Փահանայք
եւ պաշտօնեայք նոցա հալա-
ծեալք: Ուստի եղաք մեք մնա-
ցողքս նախատինք դրացեաց
եւ այսոն կատականաց թշնա-
մեաց մերոց:

Արդ՝ այս ամենայն եկին և
գան 'ի վերայ մեր վասն մեղաց
մերոց: Քանզի մեք մեղաք,
անօրինեցաք եւ ապստամբե-
ցաք 'ի քէն. վասն այսորիկ և
դու թոյլ ետուր այս ամենայն
չարեաց գալ 'ի վերայ մեր և
տիրել մեզ, և մատնել զմեզ 'ի
ձեռս թշնամեաց՝ տերանց ա-
պրստամբողաց. որպէս ահա եմք
տառապեալք 'ի վերայ ամե-
նայն երկրի այսօր վասն մեղաց
մերոց: Ռւրեմն Աստուծոյդ
մերում արդարութիւն, և ա-
մօթ երեսաց՝ մերոց:

Արդ՝ այժմ առ ո'վ դիմես-
ցուք, ո'վ Աստուած մեր, եւ

որմ պատմեսցուք զցաւս մեր .
եթէ ոչ քեզ բարկացելոյդ .
որ որպէս արդարութեամբ
խրատեցեր եւ հարեր զմեզ ,
կարող ես եւ դու ողորմու-
թեամբդ անդրէն վերստին
բժշկել եւ մխիթարել :

Վասն որոյ՝ ահա անկանիմ
առաջի անոխակալիդ Աստու-
ծոյ եւ ըստ անառակին գո-
չեմ . մեղաք յերկինս և առաջի
քոյ . մեղաք ստեղծողիդ մերոյ .
մեղաք բարերարիդ մերոյ եւ
Աստուծոյ :

Աղաչեմ զքեզ , անոխակալ
Տէր Աստուած , դարձիր 'ի բար-
կութենէ քումմէ և անցո՛ 'ի

մէնջ զցառումն քո . մի՛ յիշեր
զմեզս մեր զառաջինս , վաղվա-
ղեսցէ առ մեզ ողորմութիւն
քո , զի աղքատացաք յոյժ :
Զարթի՛ր , Տէր , զարթի՛ր . արի՛
եւ մի՛ մերժեր զմեզ իսպառ :
Մի՛ մոռանար զաղքատութիւն
և զնեղութիւնս մեր : Արի , Տէր ,
օգնեա՛ մեզ եւ փրկեա զմեզ
վասն անուան քոյ , որ կոչե-
ցեալ է 'ի վերայ մեր : Մի՛ մատ-
ներ զմեզ իսպառ վասն անուան
քոյ . մի՛ ցրեր զուխտս քո . և մի՛
'ի բացեայ առներ զողորմու-
թիւնս քոյ 'ի մէնջ : Զի դու
միայն ես Տէր մեր և թագա-
ւոր . դու միայն ես Փրկիչ մեր

եւ օգնական : դու միայն ես
ապաւէն մեր և յոյս : Զի բաց
'ի քէն զայլ ոք ո՛չ գիտեմք ,
և զանուն քո կարդամք հա-
նապազ : Տե՛ս զտառապանս
ազգիս մերոյ . հաս յօգնու-
թիւն և այց արա :

Եւ որպէս գթայիր հնոյ ժո-
ղովրդեանն՝ վասն Արրահամու,
Իսահակայ, Յակովբայ և վասն
Դաւթի ծառայից քոց . գթա՛
և այժմ՝ նորոյ ժողովրդեանդ
և փոքու հօտիդ , վասն սըր-
բուհւոյ Աստուածածնի՝ անա-
րատ ծնողի քոյ , սրբոյն Յով-
հաննու Կարապետին և Մկրտ-
չին քոյ . սրբոյն Ստեփաննոսի

Նախավկային քոյ . սրբոց Առա-
քելոցն եւ Մարգարէից քոց .
և սրբոց Առաքելոցն և յատուկ
Լուսաւորչացն մերոց՝ Թադէ-
ոսի եւ Բարթուղիմէոսի , եւ
սրբոյն Գրիգորի բազմաչարչար
վկային քոյ . և նորին Որդւոց
և Թոռանց՝ ընտրելոց ծառա-
յից քոց . եւ սրբոց Հռիփսի-
մեանց եւ Գայիանեանց՝ յաղ-
թող վկայիցն քոց : Եւ բարե-
խօսութեամբ սրբոց Հայրա-
պետաց եւ Վարդապետաց ,
Ճգնաւորաց , Մարտիրոսաց ,
Կուսանաց , և ամենայն սրբոց
քոց հնոց եւ նորոց՝ յայտից
և անյայտից :

Այլ եւ բարեխօսութեամբ սրբոցքոց երկնաւորացդ՝ Գարրիէլի եւ Միքայէլի եւ ամենայն անմարմնական դասուցդ :

Զի եթէ վասն բազում մեղաց մերոց եւ անօրէնութեանց առ ժամանակ մի թողեր զմեզ, դարձուցեր զերեսս քո՝ ի մէջ եւ տրամեցուցեր, վասն պատուական Արեան քո՝ եւ վասն արդարութեան սիրելեաց քոց՝ դարձ առ մեզ . եւ ողորմութեամբ քով մեծաւ ողորմեաց մեզ . եւ ուրախացի զմեզ՝ որ պէս ասացեր առ Նսայեալ : Լսեցո՛ւ եւ մեզ զայն երանաւէտ ձայնն թէ՛ Լուսաւորեաց եւ

կեղեցիդ Հայաստանեայց եւ ուրախ լեր, զի հասեալ է լոյս քո : Ահաւասիկ ես դարձուցանեմ՝ ի քեզ զխաղաղութիւն իբրեւ զգետ . եւ զմանկունս քո՝ ի հեռաստանէ՝ ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն : Յիրաւի՝ այդպիսի ամենակարող Աստուծոյ ողորմութեան եմք մնացեալ ասպատան, ողորմած Աստուած :

Ուրեմն հաշտեա՛ց ընդ մընացորդաց ժողովրդեան քոյ . փրկեա՛ զմեզ մեծաւ սքանչելեօք . ժողովեա՛ զմեզ ի դոդ սիրոյդ եւ մխիթարեա՛ ի փառս անուան քոյ սրբոյ, որ կոչե-

ցեալ է 'ի վերայ մեր :

Այլ և աղաչեմ զքեզ, Տէր
իմ և Աստուած իմ, վասն ա-
մայացելոց և անշքացելոց վա-
նօրէից և եկեղեցեաց մերոց :
Լուր մեզ՝ ահա՛ նեղեալ ան-
ճամբք աղաղակեմք :

Մի՛ յիշեր զմեզս մեր, որով
բարկացուցաք զքեզ. այլ յի-
շեա զսուրբսն քո՝ յորոց ա-
նուն կառուցան եկեղեցիք մեր :
Զօուրբ եւ զմաքուր նշխարս
նոցա, որք ամփոփեալք են 'ի
նոսա. և զսրբութիւնսն՝ յորոց
վերայ անուն քո կոչեցեալ է :

Եւ ոչ եթէ վասն արդարու-
թեան իմոյ արկանեմ զայս

աղերս առաջի քո, այլ վասն
բազում գթութեան քոյ եւ
վասն սիրոյ սիրելեաց սրբոց
և սրբութեանց քոց :

Ուրեմն աղաչեմ զքեզ, ո-
ղորմած և գթած Աստուած,
վասն անհուն ողորմութեան
քոյ, 'ի սէր սրբոց եկեղեցեաց
եւ սրբութեանց քոց, բարե-
խօսութեամբ քեզ հաճոյացե-
լոց սրբոցն քոց, եւ միջնոր-
դութեամբ նոցին չարչարա-
նացն, պատուական արեանն,
և մաքուր նշխարաց և դամ-
բարանացն՝ ողորմեա՛ եւ այց
արա : Որպէս տառապեցուցեր
բարկութեամբդ, նմանապէս

բժշկեա՛լ և մխիթարեա՛լ ողոր-
մութեամբդ : Զի որպէս տե-
սին աչք մեր զամայութիւն և
զապականութիւն նոցին վասն
մեղաց մերոց, տո՛ւր մեզ տե-
սանել վերստին զվերանորո-
գութիւն և զպայծառութիւն
նոցին վասն սիրեւեաց սրբոց
քոց :

Եւ որպէս հատան և լռեցին
ձայնք օրհնութեանց եւ փա-
ռաբանութեանցն 'ի նոցանէ ,
արա զի վերստին զօրասցին և
բարձրացին 'ի փառս անուան
քոյ . զի ծանիցեն ամենեքեան
թէ՝ կոչեցեալ է անուն քոյ 'ի
վերայ մեր և նոցա : Զորս և

մեր տեսանելով վերառաքես-
ցուք փառս և գոհութիւնս 'ի
յերկինս քեզ ընդ Հօր և ընդ
Սրբոյ Հոգւոյդ , այժմ և միշտ
եւ յաւիտեանս յաւիտենից .
Ամէն :

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԱՌԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԸՆԾԱՅԻԻ
ԱՍԵԼՈՎ Ի ՍՈՒՐԲ Ի ՍՈՒՐԲ
Նշանակէ զհանգչիլն Բանին Աստուծոյ
'ի գիրկս Մօր իւրոյ յետ իջանելոյն
'ի Խաչէն :

ԱՂՕԹՔ

ԵՐԿՐՊԱԳՈՒԹԵԱՄԲ

Խոստովանիմ և հաւատամ ,

զի դա՛ է ճշմարիտ Մարմին և
Արիւն Յիսուսի Քրիստոսի Որ-
դւոյն Աստուծոյ, որ բառնայ
զմեղս աշխարհի :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս,
որ յիջանելն քո 'ի խաչէն՝
հանգեար 'ի գիրկս Մարիամու՝
անարատի Մօր քո, և ցօղով
կուսական արտասուածք նորին
ոռոգանիլ հաճեցար. շնորհեա՛
մեղաւորիս զի զսիրտ իմ մեղ-
սամած՝ քեզ կենսատուիդ ի-
մում օթեւան եւ առաքաստ
պատրաստեցից, և անդադար
զխոցուածս մարմնոյդ ողբալով
համբուրեցից :

ԱՐԿԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՄԻ ՄԱՍՆ ԿԵՆԱՐԱՐ
ՄԱՐՄԵՈՅՆ Ի ԲԱԺԱԿՆ

Նշանակէ զիջումն Հոգւոյն Տեառն
մերոյ 'ի դժոխս առ նախահարս :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
ըստ անճառելի ողորմութեան
քում իջեր 'ի դժոխս միաւո-
րեալ Աստուածութեամբդ առ
'ի սփոփել եւ վերածել զնա-
խահարս. շնորհեա՛ մեղաւո-
րիս, զի 'ի մէջ դժօխոց մեղաց
իմոց արժանի լինիցիս այցե-
լութեանդ, եւ օգնութեամբ

քով յառնիցեմ 'ի մեռելոտի
գործոց իմոց • Ամէն :

ՃԱՇԱԿԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՍՐԲԱՐԱՐ ՄԱՐՄԻՆ
ԵՒ ԶԱՐԻՒՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ
Նշանակէ զԹաղումն Տեառն մերոյ
երէքօրեայ 'ի գերեզմանի :

ԱՂՕԹՔ

ԵՐԲ ԱՍԻ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՊԱՏՈՐԱԳԵԱԼ

Միածին Որդի Աստուծոյ և
Բան Հօր, արարիչ երկնաւորաց
և երկրաւորաց և լցուցիչ հա-
մայն արարածոց, որ ընուն զա-

մենայն յամենայնի, անսլարա-
գրելի գոլով բնութեամբ՝ բո-
վանդակեցար 'ի մարմնի, զի
տեսանելի և շօշափելի լիցիս
մարդկային ազգի, վասն որոյ
ճաշակելի և կերակուր եղեր
ամենայն հաւատացելոյ, զի
տացես զկեանս յաւիտենա-
կանս այնոցիկ՝ որք հաւատով
և սրբութեամբ մերձենան 'ի
քեզ՝ ըստ անսոճտ խոստման
քո, մարդասէր : Եւ այժմ մեք
փրկեալքս պատուական ար-
եամբ քո՝ հաւատով տեսանեմք
զՓրկիչդ մեր բոլորապէս պա-
րունակեալ 'ի ներքոյ կրկին
տեսակաց՝ հացին և գինւոյն,

հոգւով, մարմնով և Աստուածութեամբ. յաղագս որոյ երկըրպագութիւն մատուցանեմք փրկողիդ մերում, և աղաչեմք զանբաւ գթութիւն քո: Լո'յժ զկապ մեղաց մերոց, և ջնջեա' զձեռագիր մերոյ անօրէնութեան, բեւեռեա զմեզ յերկիւղ և 'ի սէր քո սուրբ, զի միշտ գնասցուք արժանի կոչմանն՝ յոր կոչեցեր զմեզ: Տուր մեզ, Տէր, բանաւոր հօտի քո յամենայն սրտէ հետեւել միայն զինի ճշմարիտ հովուիդ և կատարել զկամս քո, և լսել զերանաւէտ բարբառ քո. աճեւ օր ըստ օրէ, եւ պահել

զպատուիրանս քո զօրհանապազ: Պարգեւեա' մեզ զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ, զի մի' արհամարհեալ լիցուք առաջի քո. մաքրեա' զմիտս և զխորհուրդս մեր, որպէս սրբոց քոց Առաքելոցն, զի ընդ նոսին արժանի լիցուք զսուրբ եւ զսրբարար, զկենդանի և զկենդանարար Մարմին և Արիւն քո՝ Քրիստոս Աստուած մեր, ճաշակել և ընդունիլ յուսով կենացն յաւիտենից ընդ ամենայն սուրբս քո, այժմ և միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԱՂԵՐՍԱՆՔ

ՎԱՍՆ ԽԱԶԻ

ԵՒ ԶԱՐԶԱՐԱՆԱՅ ՓԻԿԶԻՆ

ԲԱՆ Դ.

Բարեբանեալ Աստուած երկնաւոր, միայն արարիչ, Տէ՛ր ամենակալ, մեծութիւն տէ՛ր, գթութիւն օրհնաբանելի, ուղորմութիւն խոստովանելի, բարերարութիւն երկրպագելի, խնամակալութիւն պաշտելի, մարդասիրութիւն տօնելի, պահպանութիւն խնկելի, բարձրեալ անքնին, մերձաւոր կամարար, ապաւէն

անկասկածելի, մխիթար ուրախից, փարատիչ վշտաց, ապաքինիչ ցաւոց, սպառումն վհատութեանց, բարձումն պարտեաց, փոխարկիչ կարեաց, կարգաւորիչ կրից, յարմարիչ բանից, սանձարկու լեզուի, շրջադրութիւն շնչոյ, կացուցիչ հազադի, ամփոփիչ խորհրդոց, կրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց, հանդարտութիւն մրկաց, խաղաղութիւն ծփանաց, որ ունիս զթեւոց ամենընթաց իշխանականիս, եւ իմաստութեամբ նուաճեալ առ քեզ դարձուցանես :

Գոհաբանեալ միշտ երախտաւոր, որ հեզութեամբ անհպարտութեան երկայնամըտեալ հանգչիս տենչանօք անճառ հրաշիւք յանձինս սրբոց: Թագաւոր էից համայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ գթած. սկզբնահայր եւ նախաշաւիղ սիրոյն ընթացից. ճանապարհ կենաց, որ առաջնորդես քաղցրութեամբ դիմելոյս 'ի լոյսդ վերին: Զեռնկալու մեծ վըստահութեան, որ ո՛չ թողացուցանես գայթակղելոյս 'ի վայր կործանել. յուսոյ կերպարան, ճշմարիտ առհաւատչէիւ աղաչողաց մատանց

յայտնի երեւեալ. ապաւինութիւն հանգստեան՝ որ ո՛չ երբէք մատնես վտանգի դատապարտութեան: Ազատութիւն շնորհածիր, որ տասլիապէս առանց փոխատրութեան փրկանաց. առատութիւն աննախանձելի, որ քոյին փառաւորութեամբ զանարդնիւթ հողոյս ճոխացուցանես: Պայծառութիւն անըստուեր, որ ճառագայթիւք ահեղ բարձրութեան պարածածկեալ՝ զթշուառս կրկին բարգաւաճ առնես: Քաւիչ մեղանաց բազմաց, որ զհերքեալս 'ի փրկութենէ առաջնովն ույայծա-

ռութեամբ նորոգեալ՝ վերըս-
տին վայելչացուցանես։ Հնա-
րաւոր դիւրահաս առ ամե-
նայն անբաւ գերամբարձու-
թիւն յաւէտ յառաջեալ։ Եւք
վստահութեան առ խոստա-
ցելոցն վայելաւ։ Երանութիւն
անձկալի, յոր զկենդանու-
թիւն շնչոյս լքանելն է ախոր-
ժելի, զի զքեզ գտից կեն-
դանի։ Կամք անփոխադրելի
առ ՚ի քաւութիւն գերւոյս զօ-
րացեալ ամենագովելի։ ան-
սըխալելի դեղ կենաց, որ և
մեռելոց բնաւին եղծելոց առ-
նես զսքանչելիս։ Ամենաստեղծ-
աներկբայելի, որ զհուրք կի-

զեալն և զհողմով հոսեալն և
զժանեօք դաղանաց ծախեալն՝
'ի քթթեւական նովին հիւթա-
կանութեամբ անպակաս յա-
րուցանես։ Անհաւասար հա-
մարձակութիւն, յորում Աս-
տուածօրէն սրանձանօք պար-
ծելն է իրաւացի։

Հայեա՛ց, Տէր, յերկնից զը-
ւարթ քաղցրութեամբ յամե-
նակործան վտանգ նեղելոյս,
և արա՛ անդորր հանգստական
դիւրաւոր ՚ի բաղմատագնապս
հեծութենէ։ Եւ զյարուցեալ
գումարս սատակչացն, եթէ
սպառազէնք այսական դժնեայ
հնարաւորութեան բուռն մար-

տակցաց պատկանեալ զինուք,
եթէ մեղաց տգեղ և քո ատե-
լի կերպարանք, եթէ ցաւոց և
ախտից վատնիչ և կորստական
նշմարանք, մերժեսցես հանցես
հատցես խափանեցես և հալա-
ծեսցես հեռի սահմանաւ իս-
պառ տարագրեալ անդարձ ո-
րոշմամբ վերստին կորստեանն.
և կառուցես կացուցես նը-
պատակ կենաց և ամուր մա-
հարձան զնշան Խաչիդ ապա-
ւինելոյս 'ի քեզ փրկութիւն,
Եւ յայսմ անպարտ և անպա-
տիր և անվանելի արուեստից
ահաւորիդ մեծութեան լուծ-
ցին որոգայթքն գաղտնածա-

ծուկ սատանայականք, կապ-
տեսցին մեքենայքն, վատնեա-
ցին դայթակղութիւնքն, խայ-
տառակեսցին հաղբիցն դրու-
թիւնք, յայտնեսցին երեւոյթք
որսոյն, գտցին նենգողին ծու-
ղակք, վերասցին վարմին վե-
րարկուք, տոչորեսցին օրո-
մանցն բոյսք, նզովեսցին բըռ-
նաւորին չարաբանութիւնք,
կտրեսցի լար խարէութեան
'ի մահ որսողին, պարսեսցին
պատրողին բանսարկութիւնք,
պակասեսցին զէնք զրպարտո-
ղին, անկցին սուսերք մահա-
բերին, սուղեսցին սադրողին
պատրաստութիւնք, արձա-

կեսցին տոռունք տազնապո-
ղին, այլայլեսցին սուտ կեր-
սլարանք կեղծաւորին, սատա-
կեսցին խրոխտականացն խիստ
յարձակմունք, ցրուեացին կը-
ցորդութիւնք կերչացն, բա-
ժանեսցին ազինք աւազակացն,
քայքայեսցին բոյլք բարբարո-
սացն, քանդեսցին ամրոցք
ասպտամբողացն, արգելցին
ամպրոսք յանդգնելոյն, փա-
րատեսցին փորձողին անձրեւք,
հալեսցի և ցամաքեսցի եղեամն
աղանդաւորին, խորտակեսցի
եղջիւր դռնողին, մանրեսցին
ամբառնալիք դրօշկոյն կերպա-
րանոց, փշրեսցին ամբարհա-

ւաճութիւնք հպարտացելոյն,
նահանջեսցին դիմեցմունք ճա-
կատելոյն, քակտեսցին միա-
բանութիւնք զօրացն Բելիա-
րայ՝ թէ՛ անմարմինք և եթէ
մարմնաւորք, փախիցեն ընդ
նոյն ճանապարհ՝ ի մի շաւղաց
հետոց յեօթն տարակոյս, ի
գուրն ինձ փորեալ ինքեանք
ընկճեսցին, ցեղանակեսցին ձը-
մերունք ձանձրացուցչին, հատ-
ցի կասն կցորդութեան մշտա-
ջան աւազակին, նողկասցի մը-
տացս կայից համբոյր չողքոր-
թին, ընդ միջեալ մեկնեսցին
նետաճգութիւնք նեղչին, կայ-
ցէ ի սատանման նաւ խարդա-

խողին, խլեացին յարմատոց ան-
տի ատամունք խածանողին :
Վասն փայտիդ օրհնութեան
կենաց՝ յորում պրկեցար Աս-
տուածդ անըմբռնելի, յիշա-
տական բեւեռացդ՝ որով 'ի
դործի մահուն մածուցար ա-
րարիչդ՝ երկնի և երկրի, ա-
րեամբդ տէրունականաւ՝ որով
զլիշապն մեծ կարթիւ ածեալ
որսացար, լեզւոյն դառնու-
թեամբ, զոր արբեալ զդեղատ-
ուութիւն կորուսչին արտաքս
հեղեր, պատմաբանութեամբ
ըզձական ճառից կրիցն սար-
սափե լեաց՝ որով զլրբութիւն
հակառակողին ըմբերանեալ ա-

մաչեցուցեր, անուամբդ ան-
հասականաւ ամենայնիւ ան-
թարգմանելոյդ՝ յորմէ դողան
և դատապարտին սոսկացեալ
սաստիկ սարսափմամբ բնու-
թիւնք ամենայն երեւութից
և աներեւութից, եղիցին այս
ամենայն պարզեւք շնորհաց
խոստովանելոյս 'ի պաշտօնա-
նութիւն, 'ի բժշկութիւն, եւ
'ի քաւութիւն, եւ մահաբեր
դառնաթոյն օձին, և որ 'ի նմա
ազդեաց արեգերադաւ չարու-
թիւնն, 'ի սատակումն եղիցի
նորին. նոյն ինքն 'ի կորուստ
եւ յանբժշկական հարուած
տանջանացն սովաւ մատնեացի,

կապեսցի, և ըմբռնեացի: Եղիցի
 ողորմութիւն ստեղծողիդ, ընդ-
 իս, եւ չունչ ոգւոյս իմ, ընդ
 քեզ անբաժանօրէն՝ կապաւ
 միացեալ՝ ի մի: Եւ որոք ընթերցցի զայս
 աղերս ձայնի մաղթանաց գոչ-
 ման աղօթից, հացցման ծերոյ
 և տղայոյ, կուսի եւ երիտա-
 սարդի: Եւ եթէ յաղախնեաց
 քաղաքացի անտուածսի-
 րաբար, հաւասարապէս ա-
 նաչառութեամբ, ընկալցին՝ ի
 քէն մասն երանութեան սլար-
 տուց ազատութեան, հոս-
 տեալ վերստին յանարատու-
 թիւն նորոգ մաքրութեան,

նկարեալ դարձեալ զքոյդ կեր-
 պարան անփոփոխելի: Ահա՛
 տիրապէս հնարաւոր, զօրեղ,
 անպատում, անհատ, անիմա-
 նալի, տեսցես աստանօր՝ ի հա-
 ռաչանս կողկողանաց այսր հե-
 ծութեան, որ ի բոլորից չըր-
 թանց ընծայեալ քեզ մատու-
 ցանի, վասն Հօրքո երկնաւո-
 րի և բարերարի, և Հոգւոյդ
 Սրբոյ փառակցի և կենդանա-
 տուի: Աստուածածնիդ բա-
 րեխօսութեամբ և խնդրո՞ւա-
 ծովք ամենայն սրբոց: Զի դու
 դտեղծեր զամենայն, և ի քէն
 եղեն ամենայնք, և դու տի-
 րես ամենայնի: Եւ քեզ փառք

յամենեցունց մինդ յիսկու-
թեանէ անժամանակ երրորդու-
թեանդ՝ զուգակցապէս փա-
ռաւորեալ յանբաւս, և յաւի-
տենից յաւիտեանս։ Ամէն։

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՅ ԶՏԱՂՍ

Նշանակէ զինդութիւն և զհրճումն
աշակերտաց վասն Յարութեան
Տեառն մերոյ։

ԱՂՕԹՔ

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս,
որ քոյով փառասոր յարու-
թեամբդ զհաւատացեալս քոյ
բերկրեցուցեր։ Նորհեա՛ մե-
ղաւորիս՝ զի ի յարութեան

յաւուրն յետնում արժանի լի-
նիցիմ բերկրիլ և ուրախա-
նալ ընդ պարս երջանկաց և
երանելեաց յարքայութեան
քում։ Ամէն։

ԴԱՌԵԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԸՆԾԱՅԻՆ

ԱՌԺՈՂՈՎՈՒՐԴԵ ԱՍԵԼՈՎ

ԿԵՅՈ՛ՏԵՐ

Նշանակէ զերեւիլն Տեառն մերոյ
յեւ Յարութեան իւրոյ։

ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ

Աստուած մեր, և Տէ՛ր մեր
երեւեցաւ մեզ, օրհնեալ եկ-
եալ անուամբ Տեառն։

ԱՂՈԹՔ

ԵՐՐ. ԱՍԻ. ԼՅԱՔ

Գոհանամք զքէն՝ Հա՛յր ամենակալ, Որդիդ միածին, և Հոգիդ ճշմարիտ, որ ընտրեցեր զհաւատացեալս անուանդ քում սրբոյ՝ ի մասն վիճակի սրբոցն ի լոյս. եւ ստացար քեզ ժողովուրդ սեպհական, եւ արարեր Հաղորդ փառաց Աստուածութեանդ, եւ ժառանգորդ անճառ բարութեանց քոյ. ո՛չ ըստ մերում արժանաւորութեան, այլ ըստ անբաւ գթութեան քո, որ միշտ շնորհես առատապէս և ոչ նախատես. փոքր սլահանջես, և

մեծամեծս պարգեւես: Այո՛ օրհնելով օրհնեմք եւ գոհանալով գոհանամք զքէն, Տէ՛ր Աստուած մեր, որ յայսմ մասին զմեզ արժանաւորս կացուցեր: Աղաչեմք զքեզ, մի՛ թողուր զմեզ ի ձեռաց քոց յայսմհետէ մինչև յաւիտեան. և եկեսցէ ողորմութիւն քո ի վերայ մեր զամենայն աւուրս կենաց մերոց, և եղիցի անուն քո օրհնեալ յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՕՐՀՆԵԱԼՔ ԵՂԵՐՈՒՔ

Նշանակէ զօրհնութիւն Տեառն մերոյ
 զոր եւ ի հաւատացեալոց իւրոց ի համ-
 բառնայն յերկինս :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս ,
 որ ի համբառնալն քո առ ի
 յերկինս օրհնեցեր զհաւատա-
 ցեալս քո խոստանալով նոցա
 զմխիթարիչ Սուրբ Հոգին .
 չնորհեա՛ մեղաւորիս զի յա-
 մենայն խորհուրդս , ի բանս
 եւ ի գործս իմ օրհնութեան
 քում աստուածայնոյ և չնոր-
 հաց Հոգւոյդ Սրբոյ արժանի
 լինիցիմ . Ամէն :

ԱՂՕԹՔ

ՅԵՏ ԱԻԱՐՏՄԱՆ ՊԱՏԱՐԱԴԻ

Սկիզբն և կատարումն ամե-
 նայնի Աստուած , որ ամենայն
 բարի ի քէն սկսանի եւ քեւ
 կատարի , և ի քեզ բովանդակի
 ամենայն , ի վախճան աղօթիցս
 ողորմեա՛ մեզ , և լեր ընդ մեզ
 զամենայն աւուրս կենաց մե-
 րոց . և եղիցի՛ ամենազօր աջ քո
 պահապան մեզ յամենայն ժամ
 ի տուէ և ի գիշերի , ի ննջել
 և ի յառնել և զամենայն գոր-
 ծըս մեր ի բարին կատարեա՛ .
 Ամէն :

Ի ՀԱՄԲՈՒՐԵԼՆ ԶԱԶ

ՊԱՏԱՐԱԳԶԻՆ

ԵՐԳ

Յիշեսցէ՛ Տէր զամենայն սկս-
տարադս քո, եւ զուխտս քո
ընդ ունեւի արասցէ:

ԱՂՕԹՔ

Ի ՍԿՍԱՆԻՆ ԳՈՐԾՈՑ

Զգործս ձեռաց մերոց ու-
ղիլ արա՛ ի մեզ, Տէ՛ր, եւ ըզ-
գործս ձեռաց մերոց յաջողեա
մեզ:

ՀԱՌԱՉԱՆՔ

ՆԱԽՔԱՆ ԶԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ ԻԵՍՈՒՍ

Եւ քանզի ընդ ողբաճայնիցն
բանաստեղծութեանց վերըն-
ծայելոց զգրութիւն թուոցս
յարմարիցի կական եւ հեծու-
թիւն, հառաջանք կողկողա-
գինք, դառնութեան լալումն
եւ արտասուաց երգ. դար-
ձեալ սկսայց զճառ սլաղատա-
նացս խոստովանօրէն զղջա-
կանաբար զգաղտնածածուկն
յայտնաբարբառ, զի անգրա-
դարձութեամբ սկզբմամբն եւ
վերջաւորօքն բառիւք, զնոյն

Համաձեւութիւն , 'ի մի թա-
խանձ նմին մաղթանաց հոգե-
կեցոյցն խոնարհութեան աս-
տանօր եղից :

Մեղայ՝ մեծիդ բարերարու-
թեան՝ անարգս մեղայ . մե-
ղայ ծագմանդ ճառագայթից՝
խաւարս մեղայ . մեղայ շնոր-
հացդ անբաւ երախտեաց՝ ար-
դարեւ մեղայ . Մեղայ սիրոյդ
վերնում գթութեան՝ յայտ-
նապէս մեղայ . մեղայ ստա-
ցողիդ յոչեութենէ՝ ստուգա-
պէս մեղայ . մեղայ գերունակ
գոգոյդ գրկանաց՝ անբաւս մե-
ղայ . մեղայ աննուաղ լուսոյդ
վայելման՝ նենդողս մեղայ :

մեղայ ճաշտիման անճառդ կե-
նաց՝ բազումս մեղայ . մեղայ
անհաս պարգեւացդ ճրից՝ հա-
նապաղ մեղայ . մեղայ գովեալ
մարմնոյդ Աստուծոյ՝ մահու-
չալի մեղայ . մեղայ պաշտելի
արեան Արարչիդ՝ իսկապէս
մեղայ . Ահա արդարեւ օրհ-
նեալ է հատուած բանի յու-
սագրական սրտի այսր մեղայի .
սոյն սա պատուելի աւանդ ,
անմոռաց պատուէր , հայրե-
նեացն տուր , նախահարցն օ-
րէն , համայնից թռչալ , ան-
հերքելի բան , զօրաւոր պա-
տասխանի , կենդանութեան
կամուրջ , ախորժեղի վերնոյն ,

սիրելի սրբոց, անխղելի կապ,
հրաշալի բարբառ, անշրջելի
պատճառ, բաղձալի աղերս,
փափաքելի սեղան, սրտաբեկ
հնչումն, անհնարից ճարակ,
կարծրութեան վանիչ, աստ-
ուածապաշտից սահման, հե-
թանոսաց գիրք, վաղնջուց կա-
նոն, քրիստոնէից հարազատ,
արարչութեանն յաղթող, ան-
ջըրպետ հզօր, խտրոց ահա-
ւոր, արուեստ բարձրութեան,
խորութիւն անչափ, հիաց-
ման տեսիլ, խորհուրդ կըն-
քեալ. ընդ որ չիք ումեք ան-
ցանեւ, եթէ ոչ անըմբռնելի
մտաց արադման զսա ծանիցէ:

Ձայն բարեպատեհ հրաշաւո-
րական, որ ոչ յիշատակեցաւ
ի վերջին դատակնիք դասուն
լքելոյ. գուցէ առ նմին խը-
ղեալ համառօտ գլբիժակն ի-
րաւանց մահուն հասելոյ, յոր-
մէ ընտրութիւնն ապագործ
եղեալ՝ զսահմանն յաւիտենա-
կոն քակտեսցէ: Ձարդ փա-
ռաց մեծութեան, որով նոյն
ինքն Աստուածութիւնն պսա-
կեալ բարդաւաճի: Քանզի ով
ոք դիմեալ կալաւ զեղջերաց
սեղանոյ այսր սրբութեան,
և ոչ առ ժամայն պրծեալ ի
սլաութոց անարատ գտաւ: Իսկ
եթէ Ա. քար զարմեան եւ Սա-

ւուղ կիսեան, և Յուդա սի-
մոնեան ասելով զսոյն ոչ ար-
դարացան, եւ եռ վիայեմ ի-
րաւամբք խոստովանեալ զայս
սլայման բանի, զի ականայիցն
բռնադատելոց ոչ է կատարեալ
սէր. ուստի եւ ոչ բովանդա-
կապէս փրկութիւն: Իսկ ես
կամաւ համբուրեմ դարձեալ
կրկնելով զերջանիկ բանիդ
զմկրտութեան հարազատս:

Մեզայ երախտեացդ մոռա-
ցութեան վերստին մեզայ. մե-
զայ մարմնոյ ձեռն յոգի հա-
րեալ յիմարո մեզայ. մեզայ
առ կեանսդ դրժողութեան
իսկ և իսկ մեզայ. մեզայ բա-

նիդ ապախտ առնելոյ չարա-
չար մեզայ. մեզայ 'ի յօր
սատակման ինձէն ստիպեալ
վատթարս մեզայ. մեզայ պար-
տականս անկենդան մահուն
ձաղելիս մեզայ. մեզայ ան-
պատկառս քո բարձրութեան
տաղտկալիս մեզայ. վերջին
ինձ կրկին աշխարհ հոգեւոր
զի 'ի կորուստ եւ 'ի կործա-
նումն ինձ երեւեցայ, զի ան-
դարձս վարատեցայ, զի որ-
դիս թշնամի դրեցայ, զի 'ի
բարձանցն երկնից ընկեցայ,
զի փուշս վարուց դիզի: Եւ
եւս առ սմին ողբք աղաղակի,
զի անձամբ զանձն անարգեցի,

զի բազին կորուսչին գտայ :
Այլ իմն կսկիծ գծնդակ սըր-
տի , զի զիս ունին առ որ չեմ ,
դարտաքնայարդար բաժակս
անմաքուր , զբռեալ որմս գար-
չունակ , զսին պարծանօք պա-
ճուճեալս , զլոյսս 'ի մուայլ
չըջեալ , զգերանակիր ակնս՝
թշուառացեալ , զջահս փա-
ռաց՝ չիջեալ , զամենայնիւս
յամենայնի ամենայն իրօք փա-
սակարս , առ տնօրինականսն
տէրունականս , առ յայտնու-
թիւնսն աստուածայինս , առ
երեւմունսն արարչագիրս , առ
խոնարհութիւնսն սարսափե-
լիս , առ այն զոր տեսի աջօք

իսկ իմովք , առ որ մեծ է պա-
տասխանատուութիւնս քան
առ համօրէն Աւետարանին
զարմանս , հիացմունս , հոգս
հալոզականս , անդամունս
անհնարաւորս , թուականու-
թիւնս մտաց անբարդելիս ,
եւմունս անկատարս , իջմունս
անհաստատս , յուսահատու-
թիւնս յարմարականս , յախ-
դիմանութիւնս պատշաճակա-
նըս , ճաղանս սլառեհագոյնս ,
նզովս իրաւացիս , անէծս ար-
ժանահատոյցս : Արդ այսոքիկ
են մեղաւորիս իմ կշտամբու-
թիւնք , եւ ինքնահարուած
տանջանաւորութիւն :

Եւ քանզի յարող ես զայս
ամենայն զպարտա թողուլ, ե
զխայթուածս մահու բժշկել,
Տէր ողորմութեանց, Աստուած
բոլորից, Քրիստոս թագաւոր
բարձրեալ Հօր Որդի, ստեղծիչ
գլխած բարերար, օրհնեալ
առաւ հարուստ, ահաւոր հը-
զօր ողորմած, տեսուչ ձեռքն-
կալ հաստիչ, ապրեցուցիչ
դարմանիչ կեցուցիչ, երկայ-
նամիտ անոխակալ ապաւէն,
բժիշկ գովեալ երկնաւոր,
անճառ լոյս կեանք, յարու-
թիւն նորոգութիւն քաւու-
թիւն. եթէ հայեսցիս մար-
դասիրութեամբ, ըստ որում

քոյդ են սովորութիւնք, նա-
յեցեալ ՚ի քեզ կողկողիմ եւ
ես. եթէ լուիցես, հառաչեմ.
եթէ ունկն մատուցանիցես,
պաղատիմ. եթէ անսայցես,
աղերսեմ. եթէ ներեսցես, ա-
ղաչեմ. եթէ առ իս դառնայ-
ցես, գոչեմ. Ապա եթէ ան-
տես առնիցես, կործանիմ. իսկ
եթէ առ ոտն հարկանիցես,
լամ. եթէ զոգեպահն ոչ ըն-
ծայեսցես, մեռանիմ. ապա
եթէ ահարկու դէմս ցուցա-
նիցես, սատակիմ. իսկ եթէ
սատեսցես, գողամ. եթէ
խեթիւ տեսանես, սոսկամ.
ապա եթէ սատականաս, սար-

սալիեմ. եթէ հալածես, հեծեմ.
 Իսկ եթէ ընդ վայր հարկանի-
 ցես, հերքիմ. եթէ զողբոց
 վհատութիւնս ոչ առցես,
 տազնապիմ. եթէ խստանաս,
 փախնում. ապա եթէ սպառ-
 նաս, ընկճիմ: Իսկ եթէ քըն-
 նես, քարկոծիմ. ապա եթէ
 ուժգինս ակնարկես, սուղա-
 նիմ. եթէ ոչ անխայեսցես,
 մերժիմ. եթէ կոչեսցես, խի-
 թամ. Իսկ եթէ աչս յառես-
 ցես, ամաչեմ. եթէ ձայն տա-
 ցես, երկնչիմ: Զբարեացն
 պարգեւ մատնեալ, զերանու-
 թիւնն թողեալ, զչնորհն լը-
 քեալ, զուխտն ցրեալ, զա-

ւանդն կենաց մոռացեալ,
 զհամարձակութեանն վստա-
 հութիւն կորուսեալ. զստեղ-
 ծիչդ էիցս բարկացուցեալ,
 զանճառութիւն շնորհին ըն-
 դոտնեալ, զպատուոյն պատ-
 կեր այլայլեալ: Իսկ եթէ առ
 այս խեղդ մահու հեծութեան
 ցաւոց մարդասիրեալ՝ առ իս
 ժամանեցուցես, Տէր Յիսուս
 Քրիստոս, զարդարեալն դիր
 լնանիլ՝ ի յիս, եթէ բժշկու-
 թիւն դադարեցուցանէ զմեզս
 մեծամեծս, որով ամենառատ
 քաղցրութեամբ պատուաս-
 տեալ՝ ի քեզ զքոյդ կերպարան
 լուսոյ նկարեալ յողի՝ վերբս:

տին գտեալ պնդեցայց քաւ-
եալ, եւ ստեղծեալ կրկին 'ի
փրկութիւն անմահից կենացն
անախտականաց. և քեզ ընդ
Հօր Հոգւովդ Սրբով փառք
յաւիտեանս. Ամէն :

Զ Ղ Զ Ո Ւ Մ Ն

Մեղայ ամենասուրբ Երրոր-
դութեանն՝ Հօր և Որդւոյ և
Հոգւոյն Սրբոյ : Մեղուցեալ
եմ Աստուծոյ, խոստովանիմ
առաջի Աստուծոյ՝ և սրբուհ-
ւոյ Աստուածածնին, և առա-
ջի քո Հայր սուրբ՝ զամենայն

մեղս զոր գործեալ եմ : Քանզի
մեղայ՝ խորհրդով, բանիւ եւ
գործով. կամայ եւ ակամայ,
դիտութեամբ եւ անդիտու-
թեամբ. մեղայ Աստուծոյ :

Մեղայ Հոգւովս եւ զօրու-
թեամբ սորա, մտօքս և շարժ-
մամբ սորա. մարմնովս և ըզ-
դայութեամբ սորա : Մեղայ
զօրութեամբ Հոգւոյս. խորա-
մանկութեամբ, անզգամու-
թեամբ, յանդգնութեամբ և
երկչոտութեամբ, չռայլու-
թեամբ եւ ժլատութեամբ,
զեղխութեամբ եւ անիրաւու-
թեամբ, չարահաւանութեամբ,
յուսահատութեամբ, եւ թե-

բամառութեամբ... մեղայ Աստուծոյ :

Մեղայ չար խորհրդով մըտացոյնք . նենգութեամբ , ատելութեամբ , խեթիւ , մախանօք , յաչաղանօք , թուլութեամբ , պոռնկական խորհրդով , արուական , իգական , անասնական , գրաստական , գաղանական . 'ի գիշերի և 'ի տունջեան՝ երազական գիճութեամբ , եւ անբժական դարչաղտեղութեամբ . մեղայ Աստուծոյ :

Մեղայ ցանկութեամբ մարմնոյս , հեշտութեամբ , պղերգութեամբ , յօրանջմամբ քնոյ ,

չարժութեամբ մարմնոյս , եւ զազրագործութեամբ 'ի սէսպէս ախտոյ . հեշտալրութեամբ լսելեաց , արատութեամբ աչաց , ցանկութեամբ սրտիս , իգութեամբ ոնգաց , պագշտութեամբ բերանոյս . անժութկալութեամբ , չուայտութեամբ , եւ արբեցութեամբ . մեղայ Աստուծոյ :

Մեղայ չարաբանութեամբ լեզուիս . ստախօսութեամբ , սուտ երդմամբ , երդմազանցութեամբ , հալառակութեամբ , վիճաբանութեամբ , բանտարկութեամբ , չոգմոգութեամբ , քսութեամբ , դատարկաբանութեամբ ,

և ծաղու, գրախօսութեամբ, հերձախօսութեամբ, և անիծաբանութեամբ, տրանջելով, դժգոհելով, բամբասելով, և հայհոյելով մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ գողութեամբ ձեռացս. ագահելով, գրկելով, հարկանելով, սպանանելով, և ընդ գարշս տծելով. մեղայ Աստուծոյ:

Մեղայ ամենայն յօգուածովք շինուածոյս և ամենայն անդամօք մարմնոյս. հնգեակ զգայարանօքս, և վեցեկի շարժմամբս. վերամբարձ ոտնահարութեամբ, և վայրաքարչ մեղկութեամբ. յաջ և յահեակ

խոտորելով, զառաջնոցն մեղանջելով, և վերջնոցն չար նշառակ գողով. մեղայ Աստուծոյ:

Այլ և մեղայ եօթնիցս յանցանօք՝ մահացու մեղօք. հրպարտութեամբ՝ եւ մասամբք նորին. նախանձու՝ և մասամբք նորին. բարկութեամբ՝ և մասամբք նորին. ծուլութեամբ՝ և մասամբք նորին. ագահութեամբ՝ եւ մասամբք նորին. որկրամոլութեամբ՝ եւ մասամբք նորին. բղջախոհութեամբ՝ եւ մասամբք նորին. մեղայ Աստուծոյ:

Այլ և մեղայ ամենայն պատուիրանացն Աստուծոյ, յանձ-

նառեւեացն և հրաժարեւեացն .
 զի ոչ գյանձնառականսն կա-
 տարեցի , եւ ոչ 'ի հրաժարե-
 լեացն հեռացայ : Զօրէնս ա-
 ուի՝ եւ յօրինացն հեղգացայ .
 'ի կարգս քրիստոնէութեան
 հրաւիրեցայ՝ և գործովս ան-
 արժան գտայ . գիտելով զչարն
 կամաւ կորացայ , և 'ի բարեաց
 գործոց ես ինձէն հեռացայ .
 վա՛յ ինձ , վա՛յ ինձ , վա՛յ ինձ :
 Զօ՞րն ասեմ , կամ զօ՞րն խոս-
 տովանիմ . զի անթիւ են յան-
 ցանք իմ . անասելի են անօ-
 րէնութիւնք իմ , աննեբելի են
 ցաւք իմ : եւ անբժշկելի են
 վէրք իմ . մեղայ Աստուծոյ :

ՅԵՏ ԽՈՍՏՈՎԱՆԵԼՈՅ ԶՄԵՂՍ

Քննո՛ղ գաղտնեաց մեղայ
 քեզ , կամայ և ակամայ՝ գիտու-
 թեամբ եւ անգիտութեամբ .
 թողութիւն չնորհեա՛ մեղաւո-
 րիս , զի 'ի ծննդենէ սուրբ ա-
 ւազանին մինչեւ ցայսօր՝ մե-
 ղուցեալ եմ առաջի Աստուա-
 ծութեան քո . զգայարանօք
 իմովք եւ ամենայն անդամօք
 մարմնոյս . և ողորմեա՛ քո արա-
 րածոց՝ և ինձ բաղմամեղիս :

Հայր սուրբ , զքեզ ունիմ
 միջնորդ հաշտութեան և բա-
 րեխօս առ միածին Որդին Աս-
 տուծոյ . զի իշխանութեամբդ

որ տուեալ է քեզ , արձա-
կեցես զիս 'ի կապից մեղաց
իմոց , աղաչեմ զքեզ :

ՀԱՌԱՉԱՆՔ

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ ԽԵ .

Եւ արդ զի՞նչ գոյ ասել
ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ
ահաւորութենէ , բայց եթէ
համրանալ եւ հող 'ի բերան
եղեալ լռել 'ի սրտի , ըստ
մարգարէութեանն խրատու ,
ահա 'ի բարւոյն կարկառեալ
'ի յոյս : Իսկ եթէ զխականս

չարժողութեան շրթանցս բա-
ցից , բռնադատեցից խօսել
կամեցեալ , դարձեալ զնոյն
ձայն կրկնակական եղերեր-
դութեան լալեաց բազմու-
թեան խէթ մտացս յառա-
ջադրէ :

Եւ արդ ողբակից մեծ մե-
ղաւորին անօրինելոյ կամաւ
առ 'ի մահ՝ զնորին գոչումն
երկրորդեցից և ես ընդ նմին .
մեղայ , Տէր , մեղայ , և անօրէ-
նութեանց իմոց ինձէն վկա-
յեմ : Հիւսեալ ընդ նմին ըզ-
բանս յիսներորդի Սաղմոսին ,
անթիւս գրեմ զպարտուցս
սակ անձինս մեղաց՝ քան ըզ-

հիւշ երկրի հողմահոս փոշւոյ
ընդ օդս ամենայն տարածե-
ցելոյ :

Մեղայ յերկինս եւ առաջի
քոյ , ընդ անառակ որդւոյն
պատկառեցելոյ հայրենի գը-
թոյդ վերստին դարձեալ թա-
խանձ արկանեմ . զողորմելի
ձայն աղերսանաց արտօսա-
ծին ողբովք կոչման 'ի տխուր
դէմս մատուցեալ առաջի քոյ
տարածանեմ , Հայր գթու-
թեանց , Աստուած բոլորից .
չեմ արժանի կոչիլ և ոչ բնա-
ւին առ այս անուանիլ , ոչ
միայն որդի , այլ և անսխտան
սպաքան վարձկան , Ընկալ

զսովեալ տարագրական պար-
տական զնասուց , եւ զցաւ
քաղցոյս լկանաց նեղոյն նուա-
ղեցելոյս՝ կենաց քո հացիւդ
բժշկեսցես : Լեր ընդ առաջ
քո ողորմութեամբդ 'ի սկզբը-
նաւորս ապաւինութեան . ըզ-
դեցո , գթած և անոխակալ , ա-
նօրինեալ մեղապարտի զնա-
խակապուտ հանդերձին ծած-
կոյթ . աւանդակորոյս ձեռացս
աղտեղեալ մեղօք՝ զկնիք մա-
տանւոյն համարձակութեան
ամենառատ կամօք մատու-
ցես . զգարչապարացս թշուա-
ռութիւն մերկութեան ոտիցս՝
պատասպարութեամբ աւետա-

րանական ամրավերարկու օ-
ղիցս կօչկաց 'ի յօձին թիւնից
միշտ ամրացուսցեն : Զգուա-
րակդ սլարարակի եզինդ երկ-
նայնոյ , որ է միաժին Որդիդ
քո օրհնեալ իսկապէս մարդա-
սիրութեամբ , կարօտելոյս բա-
րեաց նուիրեա . որ մատու-
ցեալ միշտ և անպակաս մնայ
'ի լրութեան յարակայ զեն-
եալ 'ի սպանդարանի անթիւ
սեղանոց անսպառութեամբ ,
բոլոր յամենեւին և բնաւ յա-
մենայնում , էութեամբ յեր-
կինս և իսկութեամբ 'ի ստո-
րինս . աննուազ մարդկու-
թեամբ և անթերի Աստուա-

ծութեամբ . փշրեալ եւ բաշ-
խի 'ի մատունո անհատս , զի
զհամայնն հաւաքեսցէ առ 'ի
նոյն մարմին իւրումն գլխոյ .
քեզ փառք ընդ նմին , Հայր
ողորմութեան , յաւիտեանս .
Ամէն :

ԳՈ ՀՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄՈՒ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ինձ մերձենալ առ Աստուած
բարի է , և դնել զյոյս իմ առ
Տէր :
Զրաժակ փրկութեան ըն-
կալայց , եւ զանուն Տեառն
կարդացից :

Ձբերան իմ բացի եւ առի
զհոգի , 'ի պատուիրանս քո
փափաքեաց անձն իմ :

ԱՂԵՐՍԱՆՔ

ՅԵՏ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՆ Բ .

Եւ արդ քանզի առ բարձ-
րեալն Աստուած յօգաւորա-
կան շրթամբք կարդաս , որ
գործովք միայն գրաւի և ոչ
ստեղծաբանութեամբ կաշա-
ռի , որ յեզիպտոս միշտ ունիս
զսրտիդ զդարձն , զի՞նչ օրի-
նակ առ այս քեզ նմանագոյն

եւ յարմարական աստանօր ե-
դից՝ անձն իմ պարտաւոր :
Պատժակիցս կործանեցելոյն
Սողոմայ , ըմբերանեալ դա-
տախազս Նինուէի , անարի
բարբարոսս քան զտիկինն հա-
րաւային , վատթարագոյնս
քան զՔանան , յամառեցեալս
քան զԱմաղէկ , անբժշկականս
քաղաք դրօշեւոց , նշխար մը-
նացեալ ապստամբութեան հի-
նըն Իսրայէլի , յիշատակարան
պահեալ՝ ուխտազանցութեանն
Յուդայ , կշտամբեալս գեր-
քան զԾուր , տարամերժեալս
քան զԾայդան , խորդաբարոյս
քան զԳալիլէա , աններելիս քան

զանհաւանն Կաթառնառում ,
պարսաւեցեալս իբր զՌորազին ,
բամբասեցեալս ընդ Բեթսայի-
թայ , անպարկեշտ ծաղկեալ
ալիքս Եփրեմի , աղու աղաւնիս
միշտ յիմարութեամբ՝ այլ ո՛չ
հանդարտութեամբ , ի կորեանց
առիւծոց անձնական օծս ե-
ղեւնային , կերպս ճուղց քար-
բից լցեալ ժանտութեամբ ,
պատկերս վերջին հարուածոցն
Երուսաղէմի , ըստ բանին Տէ-
րունի՝ և տեսանողացն ճայիի ,
տաղաւարս մերժեալ՝ հասեալ
՝ ի կործանումն , խորտակեալ
դրացս վստահարան , եւ կըր-
կին ծրդեալ շինուածս խօ-

սուն , թողեալ ժառանգու-
թիւնս յարմարական , մոռա-
ցեալ տունս Աստուածակերտ ,
ըստ բանից նախագրելոցն՝
Մովսէսի , Դաւթայ եւ Ե-
րեմիայի : Յարկս բանական՝
ունոյս բորոտութեան , հար-
ուածեալս խրատու քերմանն՝
օրինիւ կազդուրեալ , օծեալ
կաւովն՝ ողորական հեղու-
թեամբն . անճարակ գտեալ
յելս հնարից , քակտեալ վե-
րստին ձեռամբ շինողին , ար-
տաքս ընկեցեալ իրաւացի հա-
տուցմամբ հրամանաւ հզօրին՝
՝ ի տեղի անսուրբ . հերքեալ
տարագրեալ խարոցաւ մե-

ծաւ՝ ամենայնիւ առանց խը-
նայեւոյ , ծածկեալ դրամս
յերկրի չարեօք , ըստ աւան-
դակորոյս ժխտողին՝ որ յա-
ւետարանին ցուցանի :

Այլ դու , Աստուած , Աստ-
ուածդ հոգւոց եւ ամենայն
մարմնոց՝ ըստ դաւանելոյ աս-
տուածաշնորհին , երկայնամիտ
եւ բազումողորմ՝ ընդ սրբոյն
Յովնանու ձայնին , շնորհեա՛
կատարել 'ի քոյդ հաճութիւն
օրհնեալդ կամաց՝ զըսկզբնա-
ւորեալ մատեան մաղթանաց
այսր ողբերգութեան : Եւ ընդ
լալով սերմանել բանիս 'ի նա-
խընթաց չուս աստիճանաց օ-

թեւանացս սլատրաստութեան ,
'ի կատարածն ժամանելոյ հա-
ւաքման հընձոցն՝ դարձայց
բերկրեցեալ լրութեամբ քա-
ւութեան՝ պտղոյն երանու-
թեան , որայլոցն բարութեան :
Մի՛ տացես ինձ արգանդ սրտի
անորդի՝ իբր Իսրայէլի , և ըս-
տինս աչաց ցամաքեալս , ո՛վ
ամենադուրս : Լո՛ւր բանից
մաղթողիս , հզօր և ողորմած ,
նախ քան երկնի , և երկին երկ-
րի , և նա ցորենոյ և գինւոյ և
ծիթոյ , և նոքա Իսրայէլի : Եւ
երկնաւորացն աղերս որ առ
քեզ՝ հոգւոյս ազդեսցէ , քան թէ
տարերաց ասպականացուաց :

Դու ստեղծիչ՝ և ես կաւ . բա՛ց
տարակուսելոյս 'ի մուտս մաղ-
թանաց այսր հեծու թեան՝ կա-
մըս քաղցրութեան՝ զօրանալ
աստէն . զի մի՛ 'ի բանալ վեր-
նայինն երկրի , անընտիր գը-
տեալ կրթութեան վայելման
լուսոյ՝ իբր զնիւթ մոմոյ սպա-
ռեցայց ջնջեալ 'ի միջոյ : Ոգի
զրկելոյս , ըստ մաղթանաց
գոչման ասողին , և ոյժ թալ-
կացելոյս , և կեանք մաշելոյս՝
մտացոյ խղճիւ , այլ ո՛չ տա-
ժանմամբ կրից աշխատու-
թեան՝ զքեզ խնդրելոյ , ա՛ռ
զաւանդ մաղթանացս , և տո՛ւր
զսղորմութիւն քո շնորհացդ .

ընկալ զփոքրս 'ի տկարէս , և
շնորհեա՛ զմեծդ առ 'ի հզօրէդ .
զօրացո՛ղրանս զլջման , առա-
քեալ առ մեզ զհոգիդ 'ի բար-
ձանց՝ Աստուածաշունչ պատ-
գամօքս 'ի սմա եդելոցս : Պար-
գեւեա՛ , բարերար , զառակն
Եսայեայ լուսաւորել առ ճըշ-
մարտութիւնն , մատուցանե-
լով մահու արժանոյս՝ ընդ
պղնձոյս գոյի անարգս ճայնի՛
զոսկի քո շնորհի , ընդ անղար-
դութեան երկաթոյս սեւու-
թեան գունոյս՝ պղինձ պըճ-
նալից , ցոյցք առաքինութեան
հրաշեկ Լիբանանու :

Ընդէ՞ր կարծրացուցանես

զսիրտ եղկելոյս չերկնչել 'ի
քէն, անճառ և ահաւոր: Մի'
եղէց անպտուղ 'ի փոքր վաս-
տակոյս՝ իբր ապաջան սերմա-
նող անբեր երկրի: Մի' լիցի
ինձ երկնել եւ ոչ ծնանել,
ողբալ և ոչ արտասուել, խոր-
հել եւ ոչ հառաչել, ամպել
եւ ոչ անձրեւել, ընթանալ
եւ ոչ հասանել, ինձ ձայնել
և քեզ ոչ լսել, պաղատիլ և
անտես մնալ, կողկողել և ոչ
ողորմիլ, աղաչել եւ ոչ ինչ
օգտել, զոհել եւ ոչ ճենճե-
րել, զքեզ տեսանել եւ դա-
տարկ ելանել: Լուր ինձ նախ
քան զկարդալս իմ առ քեզ,

միայնդ հզօր. մի' զանվճար
տանջանացն տոյժս՝ ընդ թը-
ւով աւուրց մեղաց կեցելոյս:
չարագործիս ինձ հատուցա-
ներ: Կեցողիս, գթած. լուր
լինձ, ողորմած. մարդասիրեա,
ներող. խնայեա, երկայնա-
միտ. պաշտպանեա, ապաւէն-
բարերարեա, հզօր. աղատեա,
ամենակալ. կենագործեա, նո-
րողող. վերականգնեա, ահա-
ւոր. լուսաւորեա, երկնային-
բժշկեա, հնարաւոր. քաւեա,
անքննին. պարգեւատրեա, ա-
ռատ. շնորհազարդեա, աննա-
խանձ. հաշտեա, անախտակիր.
ընկալ, անոխակալ. սրբեա 'ի

պարտուց, օրհնեալ: Եթէ յա-
ռեցից զաչս իմ նայեցեալ 'ի
հայեցուածս երկուց վտանգից
յաւուր թշուառութեան, ըզ-
քոյդ տեսից փրկութիւն՝ յոյս
և խնամակալ. եթէ նկատեալ
դիտեցից 'ի վեր յամենագրաւ
ուղին սոսկալի, հրեշտակ քո
խաղաղութեան քաղցրութեամբ
ինձ պատահեսցէ: Յոյց ինձ,
Տէր, 'ի յեկիցն աւուր շնչոյս
արձակման՝ մաքրութեան ոգի
լուսով ամբարձեալ 'ի յերկնա-
ւորացն երջանկաց՝ պարգեւօք
սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ յար-
դարոցն կատարելոց: Կարեաց
ինձ կցօրդ ժամանեցուսցես.

զանականկալն բարի՝ չարիս՝ իյու-
սահատութեանն աւուր շնոր-
հեսցես: Բաւ լիցի քեզ, բարե-
բանեալ, որ փրկութիւնդ ես
ամենայնի, եթէ ախտացեալս
քո ոչխարի՝ գաղան դժնդակ
տացես ուղեկից, մեղօք մեռե-
լոյս՝ անախտ կեանք, կործա-
նելոյս պարտեօք՝ փրկութիւն:

Արդեօք մոռասցի՞ս զբարե-
րարելդ՝ ականկալութիւն, ան-
տեսեսցես՞ զգթասիրելդ՝ խը-
նամուղ, այլայլեսցես՞ զմարդա-
սիրելդ՝ անփոփոխ, նահան-
ջեսցես՞ զկենագործելդ՝ ան-
վախճան, թողուցո՞ւս զողոր-
մութիւնդ՝ երջանիկ պտուղ:

Աղաւաղեսցեն զքաղցրութիւնը , բարեշնորհ ծաղիկ . անպատուեսցեն զնիւթ պանծանաց քումի ճոխութեան . յեղանակեսցեն զփառս նկենայ քումի բարձրութեան . ո՞չ պաշեսցեն զվայելչական զարդ պայծառութեանդ քում պլասակի , եթէ ոգորմածացն է երանութիւն , այլ դու բնաւ իսկ արքայութիւն՝ լցեալ փափաքմամբ , ո՞չ զբոլորն պարգեւեսցես փրկութիւն . ո՞չ մատուցանիցես դեղ վիրացս , ո՞չ սպեղանիս խոցուածոյս , ո՞չ դարման տկարութեանս , ո՞չ ծագեսցես լոյս ի խաւա-

րի՝ յուսացելոյս ի քո զօրութիւնդ , ապաւէնդ կենաց , պարգեւդ տիեզերաց . Որ միայնդ ունիս փառս ինքնութեամբ , իսկութեամբ և յարակայ մշտնջենաւորութեամբ , վկայեալ ի բնաւից , գովեալ ի բոլորից , օրհնեալ եւ փառաւորեալ յերիս յաւիտեանս , և անդր քան զպայման սահմանի իմանալեացն յաւիտեանից . Ամէն .

ՀԱՆԳԱՆԱԿ

ՀԱՒԱՏՈՅ

Հաւատամք 'ի մի Աստուած
'ի Հայրն ամենակալ՝ յարարիչն
երկնի եւ երկրի, երեւելեաց
և աներեւութից :

Եւ 'ի մի Տէր Յիսուս Քրիս-
տոս Որդին Աստուծոյ՝ ծնեալն
յԱստուծոյ Հօրէ՝ միածին ,
այսինքն յէութենէ Հօր : Աս-
տուած յԱստուծոյ , լոյս 'ի լու-
սոյ , Աստուած ճշմարիտ յԱս-
տուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ եւ
ոչ արարած : Նոյն ինքն 'ի բը-
նութենէ Հօր , որով ամենայն

ինչ եղեւ յերկինս և 'ի վերայ
երկրի , երեւելիք եւ աներե-
ւոյթք : Որ յաղագս մեր մարդ-
կան եւ վասն մերոյ փրկու-
թեան՝ իջեալ 'ի յերկնից մար-
մնացու , մարդացաւ , ծնաւ
կառարեւապէս 'ի Մարիամայ
սրբոյ կուսէն Հոգւովն Սրբով :
Որով էառ զմարմին զհոգի և
զմիտ եւ զամենայն որ ինչ է
'ի մարդ , ճշմարտապէս և ոչ
կարծեօք : Չարչարեալ , խա-
չեալ , թաղեալ , յերրորդ ա-
ւուր յարուցեալ , ելեալ 'ի յեր-
կինս նովին մարմնովն՝ նստաւ
ընդ աջմէ Հօր : Գալսց է նո-
վին մարմնովն և փառօք Հօր

'ի դատել զկենդանիս եւ ըզմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան:

Հաւատամք ե'ի Սուրբ Հոգին՝ յանեղն ե'ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յօրէնս ե'ի Մարգարէս եւ յԱւետարանս: Արքայն 'ի Յորդանան, քարոզեաց զԱռաքեալն, եւ բնակեցաւ 'ի սուրբսն:

Հաւատամք ե'ի մի միայն բնութեանրական եւ յԱռաքելական եկեղեցի, 'ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, 'ի քաւութիւն եւ 'ի թողութիւն մեղաց: Ի յարութիւն մեռելոց, 'ի դատաստանն յաւիտե-

նից հոգւոց եւ մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից եւ 'ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր Արդի. կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Սուրբ Հոգի. կամ թէ՛ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն չինիլ զՈրդին Աստուծոյ եւ կամ զՍուրբ Հոգին, եւ թէ՛ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք, զայնպիսիսն նշովէ Կաթուղիկէ եւ Առաքելական սուրբ եկեղեցի:

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ
ասացեալ:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք

որ յառաջ քան զյաւիտեանս ,
 երկիրպագանելով սրբոյ Նր-
 րորդութեանն եւ միոյ Աստ-
 ուածութեանն Հօր և Ռրդւոյ
 եւ Հոգւոյն Սրբոյ , այժմ եւ
 միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտե-
 նից . Ամէն :

L. BARVAK

ԱՂՕԹՔ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

ԱՌԱՔԵԱ՛, Տէր, զլոյս քո
եւ զճշմարտութիւն քո, զի
առաջնորդեացեն ինձ եւ հան-
ցեն զիս ՚ի լեառն սուրբ եւ ՚ի
յարկս քո:

Մտից առաջի սեղանոյ Աս-
տուծոյ առ Աստուած, որ ու-
րախ առնէ զմանկութիւն իմ:
Խոստովան եղէց քեզ օրհ-
նութեամբ, Աստուած Աստ-
ուած իմ:

Արդ՝ ընդէ՞ր արտուամ ես
անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես
զիս . յուսա՛ առ Աստուած ,
խոստովանեա՛ նմա՝ Փրկիչ ե-
րեսաց իմոց Աստուած է :

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ
Հոգւոյն Սրբոյ :

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից . Ամէն :

Եւ եւս իազազութեան զՏէր ար-
չեացուք, ընկալ կեցո՛ւ եւ ողորմեա :

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն Սրբոյ , այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Եկեսցէ 'ի վերայ իմ ողոր-
մութիւն քո , Տէր , եւ փրկու-
թիւն քո ըստ բանի քում :

Տայ պատասխանի ոյք նա-
խատեն զիս բանիւք , զի ես
'ի բանս քո յուսացայ :

Մի՛ 'ի բացեայ առներ 'ի բե-
րանոյ իմմէ՝ զբան ճշմարտու-
թեան մինչեւ յոյժ , զի յիրա-
ւունս քո յուսացայ :

Պահեցի զօրէնս քո յամե-
նայն ժամ , յաւիտեան եւ յա-
ւիտեանս յաւիտենից :

Գնայի ես յանդորրու , զի
զպատուիրանս քո խնդրեցի :

Խօսէի զվկայութիւնս քո ա-
ռաջի թագաւորաց , եւ ոչ ա-
մաչէի :

Խորհէի 'ի պատուիրանս քո ,
զոր սիրեցի :

Համբարձի զձեռս իմ 'ի պա-
տուիրանս քո զոր սիրեցի, և
խորհէի յարդարութեան քում:

Յիշեա զբան ծառայի քո,
յոր և յուսացուցեր զիս:

Սա մխիթարեացէ զիս 'ի խո-
նարհութեան իմում, զի բան
քո կեցոյց զիս:

Ամբարտաւանք անիրաւե-
ցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց
քոց ես ոչ խոտորեցայ:

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւի-
տենից, Տէր, և մխիթարեցայ:

Տրտմութիւն կալաւ զիս 'ի
մեղաւորաց, եւ ոյք թողին
զօրէնս քո:

Դովելի են ինձ իրաւունք

քո 'ի տեղւոջ պանդխտու-
թեան իմոյ:

Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո,
Տէր, և պահեցի զօրէնս քո:

Սա եղեւ ինձ ճանապարհ
'ի կեանս, զի զարդարութիւնս
քո խնդրեցի:

Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս
քո սիրեցի:

Օգնական և Փրկիչ իմ ես քու,
և ես 'ի բանս քո յուսացայ:

Ի բաց եղերուք յինէն չարք,
և քննեցից զպատուիրանս Աս-
տուծոյ իմոյ:

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում,
և կեցո զիս, և մի' յամօթ ստնեք
զիս 'ի յուսոյ իմմէ:

Յգնեա ինձ և տարեցո զիս,
եւ խորհեցայց յիրաւունս քո
յամենայն ժամ:

Անարգեցեր զամենեսեան
որք ապստամբք եղեն յարդա-
րութեանց քոց, զի անիրաւու-
թեամբ էին խորհուրդք նոցա:

Յանցաւորս համարեցայ զա-
մենայն մեղաւորս երկրի, վասն
այոորիկ սիրեցի զպատուիրա-
նքս քո:

Բեւեռեա ընդ երկիրս քո
շմարմին իմ, զի ՚ի դատաս-
տանաց քոց երկեայց յոյժ:

Մերձեոցին խնդրուածք իմ
առաջի քո, Տէր, ըստ բանի քում
յոմաստուն արա զիս:

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո
Տէր, և բանիւ քով փրկեա զինս:

Բղխեսցեն չրթունք իմ զօրհ-
նութիւնս քո, յորժամ ուսու-
ցես ինձ զարդարութիւնս քո:

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո,
զի ամենայն պատու իրանք քո
արդարութեամբ են:

Եղիցլ ճեռն քո ՚ի կեցուցա-
նել զիս, զի զպատու իրանս քո
ընտրեցի:

Յանկացայ իրկութեան քում
Տէր, և օրէնք քո խօսք իմ էին:

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ
ղբեզ, եւ իրաւունք քո օգ-
նեսցեն ինձ:

Մոլորեցայ ես արպես ցոյ-

խար կորուսեալ, խնդրեա ըզ-
ծառայս քո զի զպատուիրանս
քո ես ոչ մոռացայ :

Մի' եկեսցեն 'ի վերայ մեր
ոտք ամբարտաւանից, և ձեռք
մեղաւորաց մի' դողացուցեն
զմեզ :

Անդ անկցին ամենեքեան
ոյք գործեն զանօրէնութիւն .
մերժեցին և այլ մի' կարաս-
ցեն հաստատիլ :

Ես 'ի Տէր յուսացայ, ցնծա-
ցայց և ուրախ եղէց յԱստուած
փրկիչ իմ :

Տէր Տէր եա ինձ զօրու-
թիւն, և կացոյց զոտս իմ 'ի
հաստատութեան, 'ի վերայ պա-

ռանոցի թշնամւոյն կացոյց զիս,
և հանգոյց զիս երազ երազ :

Որ բնակեալն է յօգնութիւն
բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ
Աստուծոյ յերկինս հանգիցէ :

Ասացէ՛ Տեառն՝ ընդռնող
իմ ես դու, ապաւէն իմ Աստ-
ուած, և ես յուսամ 'ի նա :

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայ-
թէ օրսողին, և 'ի բանիցն 'ի
խռովութենէ :

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի
զքեզ, և 'ի հովանի թեւոց նո-
րա յուսացիս :

Որպէս զէն չուրջ եղիցի ըզ-
քեւ ճշմարտութիւն նորա :

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ

գիշերի , եւ ոչ 'ի նեւէ որ
թռչի 'ի տուէ :

Յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի ,
'ի դայթակղութենէ գիւին 'ի
հասարակ աւուր :

Անկցին 'ի կողմանէ քունմէ
հազարք , եւ բիւրք ընդ աջմէ
քունմէ , եւ առ քեզ ինչ ոչ
մերձեցին :

Բայց միայն աչօք քովք հա-
յեսցիս դու , եւ զհատուցումն
մեղաւորաց տեսցես , զի դու ,
Տէր , յոյս իմ ես :

Զբարձրեալն արարեր քեզ
ապաւէն , զի ոչ հասցեն առ
քեզ չարք , եւ տանջանք մի'
մերձեցին 'ի յարկս քո :

Հրեշտակաց իւրոց սլառուի-
րեալէ վասն քո , 'ի պահել ըզ-
քեզ յամենայն ճանապարհս քո :

Ի բազուկս իւրեանց ընկալ-
ցին զքեզ , զի մի' երբէք հար-
ցես զքարի զոտն քո :

Ի վերայ իճից եւ քարրից
զնասցես դու , եւ առ ստն կո-
խեսցես զառիւծն եւ զվիշապն :

Քանզի յիս յուսացաւ , եւ
փրկեցից զնա . հովանի եղէց
նմա , զի ծանեաւ զանուն իմ :

Կարդասցէ առ իս , եւ ես
լուայց նմա , եւ առ նմա եղէց
'ի նեղութեան :

Փրկեցից եւ փառաւոր ա-
րարից զնա , երկայն առաւրոք

լցուցից, և ցուցից նմա զվեր-
կու թիւն իմ :

Առ քեզ, Տէր, համարձի
զաչս իմ, որ բնակեալդ ես
'ի յերկինս :

Որպէս աչք ծառայի 'ի ձեռն
Տեառն իւրոյ, և որպէս աչք ա-
ղախնոյ 'ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ :

Այնպէս են աչք մեր առ
քեզ, Տէր Աստուած մեր, մին-
չեւ ողորմեսցիս 'ի վերայ մեր :

Ողորմեա մեզ, Տէր, ողորմեա
մեզ, զի բազում լցաք արհա-
մարհանօք :

Եւս առաւել լցան անձինք
մեր նախատանօք, որք նա-
խատէին զմեզ, եւ արհամար-

հանօք ամբարտաւանից :

Աստուած, յանուան քում
կեցո զիս, եւ 'ի գորութեան
քում իրաւ արա ինձ :

Աստուած, լուր աղօթից
իմոց, ունին դիր բանից բե-
րանոյ իմոյ :

Օտարք յարեան 'ի վերայ
իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն
իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ
Աստուած առաջի իւրեանց :

Ահա Աստուած օգնական իմ,
և Տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ :

Ի դարձուցանել զչարս 'ի թըշ-
նամիսն իմ, ճշմարտութեամբ
քով սպտակեա զնոսա :

Ես կամովք խնովք սպտա-

րագս մատուցից քեզ, և խոս-
տովան եղէց անուան քում,
Տէր, զի բարի է:

Յամենայն նեղութենէ իմմէ
փրկեցեր զիս, և ՚ի թշնամիս
իմ ետես ակն իմ:

Օրհնեալ ես Տէր Աստ-
ուած հարցն մերոց, գովեալ
և առաւել բարձրացեալ անուն
քո յաւիտեան:

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ
փառաց քոց, գովեալ և առա-
ւել բարձրացեալ անուն քո
յաւիտեան:

Օրհնեալ ես ՚ի տաճարի
փառաց սրբութեան քո, գո-
վեալ և առաւել բարձրացեալ

անուն քո յաւիտեան:

Օրհնեալ ես ՚ի վերայ ա-
թոռոյ արքայութեան քո, գո-
վեալ և առաւել բարձրացեալ
անուն քո յաւիտեան:

Օրհնեալ ես օր նստիս ՚ի
քրօքէս և հայիս յանդունդս,
գովեալ և առաւել բարձրա-
ցեալ անուն քո յաւիտեան:

Օրհնեալ ես ՚ի վերայ հառ-
տատութեան երկնից, գովեալ
և առաւել բարձրացեալ անուն
քո յաւիտեան:

Օրհնեցէք զԱստուած ՚ի սրբ-
ութեան նորա, օրհնեցէք ըզ-
նա ՚ի հաստատութեան ՚ի զօ-
րութեան նորա:

Օրհնեցէք զնա՝ ի զօրութեան
նորա, օրհնեցէք զնա՝ ի բա-
զում մեծութեան նորա:

Օրհնեցէք զնա՝ ի ձայն օրհ-
նութեան, օրհնեցէք զնա սաղ-
մոսիւք և օրհնութեամբ:

Օրհնեցէք զնա ցնծութեամբ,
գովեցէք զնա ուրախութեամբ:

Օրհնեցէք զնա՝ ի բանս քաղ-
ցրր, գովեցէք զնա՝ ի բարբառ
լսելիս:

Օրհնեցէք զնա՝ ի ձայն գո-
հութեան, ամենայն հոգիք
օրհնեցէք զՏէր:

Արդ արձակեա՛ զճառայս քո
Տէր, ըստ բանի քում՝ ի խա-
ղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ

զիրկութիւն քո զոր պատրաս-
տեցեր առաջի ամենայն ժո-
ղովրդոց:

Լոյս յայտնեցար հեթանո-
սաց, եւ փառք ժողովրդեան
քում Իսրայէլի:

Ձգեցեր զձեռն քո՝ և փըր-
կեաց զիս աջ քո, և Տէր հա-
տուսցէ ընդ իմ:

Տէր, ողորմութիւն քո յա-
ւիտեան, զգործս՝ ձեռաց քոց
մի՛ անտես առնէր:

Տէր, հան՝ ի բանտէ զանձն
իմ, գոհանամ զանուանէ քում-
մէ:

Եւ քեզ սպանեն արդարքն
մինչեւ հատուսցես:

Մեծացուսցէ անձն իմ ըզ-
Տէր և ցնծացէ հոգի իմ Աս-
տուծով փրկչաւ իմով:

Այց արար ի վերայ խո-
նարհութեան աղախնոյ իւրոյ,
այսուհետեւ երանիցեն ինձ
ամենայն ազգք:

Արար ընդ իս մեծամեծս
հզօրն, եւ սուրբ է անուն
նորա:

Ողորմութիւն արար ազ-
գաց յազգս երկիւղածաց իւ-
րոյ, և արար զօրութիւն բազ-
կաւ իւրով:

Յրուեաց զամբարտաւան
ի մտաց սրտից, եւ քակեաց
զհզօրս յաթոռաց:

Զխոնարհս բարձրացոյց,
զկարօտս ելից բարութեամբ,
եւ զմեծատունս արձակեաց
ունայնս:

Պաշտպանեաց Իսրայէլի
ծառայի իւրոյ, յիշելով զո-
ղորմութիւն իւր:

Որպէս խօսեցաւ առ հարսն
մեր, ընդ Աբրահամու և զա-
ւակի նորա յաւիտեան:

Տուր զօրութիւն ծառայի
քոյ, կեցո զօրդի աղախնոյ
քոյ, և արա առ իս նշան բա-
րութեան:

Տեսցեն ատելիք իմ և ամա-
չեսցեն, զի դու Տէր, օգնեցեր
ինձ և մխիթարեցեր զիս:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հո-
ղւոյն Սրբոյ .
Այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից . Ամէն .

ՄԱՂԹԱՆԻ

Անձն իմ 'ի ձեռս քո է յամե-
նայն ժամ, և 'ի սուրբ Ուաչ քո
յուսացեալ եմ թաղաւոր երկ-
նաւոր, զբաղմութիւն սրբոց
քոց բարեխօս ունիմ առ քեզ,
որ երկայնամիտդ ես առ ամե-
նեսեան, մի' անտես առնեմ
զայլաւիճեալս 'ի քեզ, այլ
պահեա պատուական և սուրբ
Ուաչիւ քով 'ի խաղաղութեան:

ԳԱՐՈՉ

Աղաչեսցուք զամենակալն
Աստուած և խնդրեսցուք 'ի
նմանէ, զի առաքեսցէ զհրեշ-
տակ խաղաղութեան, որ ե-
կեալ պահեսցէ զմեզ յերկիւ-
զական գիշերիս, 'ի գիւական
խաղաղութենէ, ամբողջ պահե-
լով զհոգի եւ զմարմին մեր
մինչեւ 'ի կատարու մե ժամա-
նակի ամաց մերոց . ամենակալ
Տէր Աստուած մեր կեցո՛ւ եւ
ողորմեա՛ւ:

Զհանգիստ գիշերիս խաղա-
ղութեամբ անցուցանել հաւա-
տով 'ի Տեառնէ խնդրեսցուք:

Զհրեշտակ խաղաղութեան
պահապան անձանց մերոց 'ի
Տեառնէ խնդրեսցուք :

Զքառութիւն և զթողութիւն
յանցանաց մերոց 'ի Տեառնէ
խնդրեսցուք :

Զսրբոյ խաչին մեծ և կտրող
զօրութիւն՝ յօգնութիւն ան-
ձանց մերոց 'ի Տեառնէ խնդ-
րեսցուք :

Եւ եւս միարան վասն ճշմա-
րիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ
զՏէր աղաչեսցուք :

Զանձինս մեր և զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ ամենակալին
յանձն արասցուք :

Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած

մեր ըստ մեծի ողորմութեան
քում. ասացուք ամենեքեան
միարանութեամբ :

ԱՂՕԹՔ

Տէր Աստուած մեր, դու պա-
հեա զմեզ խաղաղութեամբ 'ի
գիշերիս յայտնի և յամենայն
ժամանակի : Ընդ սուրբ եր-
կիւղ քո բեւեռեալ պահեա
զմիտս եւ զխորհուրդս մեր,
որպէս զի յամենայն ժամ քեւ
պահպանեալ լիցուք յորողայ-
թից թշնամոյն, և քեզ հան-
ցուք զօրհնութիւն և զխառս
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ Սրբոյ,

այժմ՝ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից . Ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Աստուծոյ երկիրս գեոցուք :

Հրեշտակի խաղաղութեան
յանձն արա զանձինս մեր . Տէր
զօրութեանց , որ եկեալ պա-
հեսցէ զմեզ անխռովս 'ի տուէ
և 'ի գիշերի , յարթնութեան
և 'ի հանգստեան մերում . զի
դու ես արարիչ լուսոյ և հաս-
տիչ գիշերի . եւ այժմ աղա-
չեմք զքեզ , Տէր Աստուած մեր ,
զհանգիստ գիշերիս շնորհեալ
խաղաղութեամբ անցուցանել ,
և հասանիլ 'ի պաշտօն առա-

ւօտու յերկրպագութիւն եւ
'ի փառաբանութիւն ամենա-
սուրբ Երրորդութեանդ , այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից . Ամէն :

ՍՍՂՄՈՍ

Խաղաղութեամբ յայս և 'ի
սոյն ննջեսցուք և զարթիցուք ,
զի դու , Տէր , միայն առանձին
յուսով քով բնակեցուցեր ըզ-
մեզ :

Ի կարգալ իմում լուար ինձ
Աստուած , ըստ արդարութեան ,
'ի նեղութենէ ինձ անդորր ա-
րարեր , ողորմեա ինձ և լուր
աղօթից իմաց :

Որդիք մարդկան՝ մինչեւ
յեօրթէք խտտասիրտք, ընդէ՞ր
սիրէք զնանրութիւն, և խըն-
դրէք զստութիւն:

Ծաներուք զի սքանչելիս
արար Տէր սրբոյ իւրում, եւ
Տէր լուիցէ ինձ ՚ի կարգաւ
իմում առ նա:

Բարկանայք՝ և մի՛ մեղան-
չէք. զոր ինչ սոսէք ՚ի սիրտս
ձեր՝ յանկողինս ձեր զլջայա-
րուք:

Մատուցէք պատարագս
արդարութեան, և յուսացա-
րուք ՚ի Տէր:

Բազումք ասէին թէ ո՛ր ցուց-
ցէ մեզ զբարութիւն Տեառն:

նշանեցաւ առ մեզ լոյս երե-
սաց քոյ, և ետուր ուրախու-
թիւն սրտից մերոց:

Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ
եւ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր
զնոսա:

Խաղաղութեամբ յայս և ՚ի
սոյն ննջեսցուք և զարթիցուք,
զի դու Տէր միայն առանձին
յուսով քով բնակեցուցեր ըզ-
մեզ:

Աւելւիա Օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ Աւետարանիս Յիտուսի Քրիս-
տոսի՝ որ ըստ Յովնանու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր :

Պատկուած :

Ասէ Աստուած :

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ :

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ :
Եթէ ո՛չ հատն ցորենոյ ան-
կեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն
միայն կայ : Ասկա եթէ մեռա-
նիցի, բազում արդիւնս առնէ :
Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ
զնա . և որ ատեայ զանձն իւր
յաշխարհիս յայսմիկ, ՚ի կեանս
յաւիտենականս պահեսցէ ըզ-
նա : Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ,
զինի իմ եկեսցէ, եւ ուր եսն
եմ, անդ և պաշտօնեսցյն իմ

եղիցի : Եթէ ոք զիս պաշտիցէ,
պատուեսցէ զնա Հայր իմ :
Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր :

ՔԱՐՈՉ

Սուրբ Խաչիւս աղաչեսցուք
զՏէր՝ զի սովաւ փրկեսցէ ըզ-
մեզ ՚ի մեղաց, եւ կեցուցէ
չնորհիւ ողորմութեան իւրոյ .
ամենակալ Տէր Աստուած մեր
կեցո և ողորմեա :

ԱՂՈԹՔ

Պահպանեա՛ զմեզ, Քրիստոս
Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ
սուրբ և պատուական Խաչի քո

'ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս.
Ամէն:

Հա՛յր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո: Եկեսցէ Արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի: Զհաց մեր հանապազօրդ տո՛ւր մեզ այսօր: Եւ թող մեզ ըզպարտիս մեր, որպէս և մեք

թողումք մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ ըզմեզ 'ի չարէ: Զի քո է արքայութիւն, և զօրութիւն, և փառք յաւիտեանս. Ամէն:

ՄԱՂԹԱՆՔ

Անկանիմք առաջի քո սուրբ Աստուածածին, եւ աղաչեմք զանարատ զկոյսդ. բարեխօսեա՛ վասն անձանց մերոց, եւ աղաչեա՛ զմիածին Որդիդ փրկել զմեզ 'ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց: Որ արձակիչդ ես կապելոց՝

որորդեւատու ամենեցուն, այ-
սօր հայցմամբ ծերունոյն՝ ար-
ձակեալ եւ զիս զբաղմամբ
'ի կապանաց մահու 'ի կեանս
յաւիտենից :

ՄԱՂԹԱՆՔ

ԸՆԴԴԵՄ

ԱՐՀԱՒԱՅ ԳԻՇԵՐԱՅՆՈՅ

ԲԱՆ ԺԲ.

Ընկալ քաղցրութեամբ՝ Տէր
Աստուած հզօր, զգառնացողիս
զաղաչանս . մատիբ զթու-
թեամբ առ պատկառեալս դի-
մօք . փարատեալ, ամենապար-

գեւ, զամօթական տխրութիւ-
նս . բարձ յինէն, ողորմած,
զանբերելի ծանրութիւնս. ան-
ջըրպետեալ, հնարունոր, զմա-
հացու կրթութիւնս. աւարեալ,
միշտ յաղթող, զսարողին հա-
ճութիւնս . բացատրեալ, վեր-
նային, զմոլելոյն մառախուղ-
կնքեալ, կեցուցիչ, զկորուսչին
ընթացմունս . ցրուեալ, ծած-
կատեալ, զմթառնողին չար գըտ-
մունս . խորտակեալ, անքն-
նին, զմարտողին դիմեցմունս .
Տեառնադրեալ քո տնուամբդ
զլուսանցոյց երդ յարկիս .
պարփակեալ քո ձեռամբդ զա-
ռատաղ տաճարիս . դժադրեալ

քո արեամբդ զմուտ սեմոց
սենեկիս . կերպացո զքո նշանդ
'ի հետս ելից մաղթողիս . ամ-
րացո քո աջովդ զհանգստեանս
խշտի . մաքրեսցես 'ի հաղթից
զծածկարան անկողնոյս . պա-
հեսցես քո կամօքդ զտառա-
պեալ անձն հոգւոյս . անխար-
դախ արասցես զքո շնորհեալ
չունչ մարմնոյս . կացուսցես
չրջափակ զպար զօրուդ երկ-
նայնոյ . կարգեսցես 'ի դիմի
ընդ դէմ դիւացն դասու : Տուր
հանգիստ բերկրութեան մա-
հահանգոյնս նիրհման 'ի խո-
րութեան գիշերիս , բարեխօ-
սութեամբ հայցուածոց սրբոյ

Աստուածածնիդ եւ ամենայն
ընտրելոց : Ամիսիեալ պա-
րուրեա զպատուհան տեսու-
թեանց զգայարանացս իմաս-
տից անգարհուրելի զետեղ-
մամբ , 'ի ծփեկան խռովու-
թեանց՝ կենցաղական զբաղ-
մանց , անրջական երազոց , խօ-
լականաց ցնորից , յիշատակաւ
քո յուսոյդ անվնասելի պաշտ-
պանեալ : Եւ սթափեալ վե-
րըստին 'ի ննջմանէ ծանրու-
թեան ամենազգաստ արթ-
նութեամբ , հոգենորոգ զը-
ւարթութեամբ 'ի քեզ արձա-
նացեալ , զայս ձայն մաղթա-
նաց բուրմամբ հաւատոց քեզ ,

ամենօրհնեալ թագաւոր փա-
ռաց անճառից , փառաբանո-
ւաց երկնագլուխար խմբից եր-
գակցեալ , յերկինս առաքել :
Զի դու փառաւորեալ ես յա-
մենայն արարածոց յաւիտեանս
յաւիտենից . Ամէն :

ՄԱՂԹԱՆՔ

ԱՌՈՐԴԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾ

ԲԱՆ ԻԱ .

Որդի Աստուծոյ՝ Կենդան-
ւոյ օրհնեալ յամենայնի, Հօրդ
ահաւորի անքննին ծնունդ ,
որ տկարանայ առ 'ի քէն և ոչ
ինչ . որ 'ի ծագել անստուեր

նշուլից ողորմութեան քո փա-
ռաց՝ հալին մեղք , հալածին
դեւք , ջնջին յանցանք , խղին
կապանք , խորտակին շղթայք ,
կենդանածնին մահացեալք ,
բժշկին հարուածք , ողջանան
վէրք , բառնին ապականու-
թիւնք , տեղի տան տխրու-
թիւնք , նահանջին հեծու-
թիւնք , փախնու խաւարն ,
մեկնի մէջն , մերժի մառա-
խուղն , փարստի մռայլն , ըս-
պառի աղջամուղջն , վերանայ
մութն , գնայ գիշերն , տա-
րագրի տաղնապն , չքանան
չարիքն , հալածին յուսահա-
տութիւնքն , եւ թագաւորէ

ձեռն քո ամենակար, քաւիչդ
ամենայնի:

Որ ոչ եկիր կորուստնել ըզ-
մարդկան ոգիս, այլ կեցուցա-
նել. թո՛ղ ինձ զանթիւ չա-
րիսն իմ բազում ողորմու-
թեամբդ. զի դու միայն ես
յերկնի անճառ, և յերկրի ան-
ղնին, 'ի տարր գոյի, և յեզրս
ծագաց աշխարհի, սկիզբն ամե-
նայնի եւ յամենայնի ամե-
նայն լրմամբ օրհնեալ 'ի բար-
ձունս, եւ քեզ ընդ Հօր եւ
Հոգւոյդ Սրբոյ վայելէ փառք
յաւիտեանս. Ամէն:

ՄԱՂԹԱՆՔ

Ի ԴԻԻԱՅ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՆ ՂԴ.

Աստուած յաւիտենական,
բարերար եւ ամենակալ, ըս-
տեղծիչ լուսոյ և յօրինիչ գի-
շերոյ, կեանք 'ի մահու, եւ
լոյս 'ի խաւարի, յոյս անու-
նողաց, եւ երկայնմտութիւն
տարակուսելոց. որ ամենա-
րուեստ իմաստութեամբ քո
դարձուցանես յայդ զստուերս
մահու, աննուազ ծագումն
և անմուտ արեգակն. քանզի
սչ զօրէ ծածկել զփառս տէ-
րութեան քո խաւար գիշերոյ.

որում կրկնի ծունր երկրպա-
գութեան ամենայն եղելոց՝
երկնաւորաց եւ երկրաւորաց
եւ սանդարամետականաց․ որ
լսես զհեծութիւն կապելոց,
եւ հայիս յաղօթս խոնարհաց,
եւ ընդունիս զխնդրուածս նո-
ցա, Աստուած իմ եւ թագա-
ւոր իմ, կեանք իմ եւ անաւէն
իմ, յոյս իմ եւ վստահութիւն
իմ, Յիսուս Քրիստոս Աստ-
ուածդ ամենայնի, սուրբդ
հանգուցեալ ի հոգիս սրբոց,
մխիթարութիւն վշտաց եւ քա-
ւարան մեղուցելոց․ որ գի-
տես զամենայն յառաջ քան
գլինել նոցա․ առաքեալ րդ-

պահպանողական զօրութիւն
աջոյ քո, եւ յիրկեա զիս յեր-
կիւղէ գիշերի եւ ի գիւէ չարէ։
Որպէս զի գլխատակ զոսկալի
եւ սուրբ քո անուանդ միշտ
համբուրեալ շրթամբ հոգւոյ՝
ըղձութեան շնչոյ, կեցից պահ-
պանեալ ընդ այնոսիկ՝ որ կար-
դան զքեզ ի բոլոր սրտէ։

Եւ ի գրոշմէ ॥ Սաչի քոյոյ
նշանիդ, զոր Աստուածային ա-
րեամբ քո ներկեալ նորոգե-
ցեր, եւ ի նոյն շնորհ որդեգը-
րութեան զմեզ մկրտեցեր, եւ
ի վառս պատկերի քո նկա-
րեալ յօրինեցեր․ այսու պար-
գեւօք աստուածականօք ա-

մաչեացէ սատանայ , քակտե-
ցին մեքենայքն , բարձցին սրո-
գայթքն , պարտեսցին մարտու-
ցեալքն , պակասեսցին զէնքն
սայրասուրք , մերժեսցի մէգն ,
փարատեսցի խաւարն , մեկ-
նեսցի մառախուղն : Բազուկ
քո հովանասցի , և աջ քո կըն-
քեսցէ . վասն զի գթած ես
և ողորմած , և անուն քո կո-
չեցեալ է 'ի վերայ ծառայից
քոց : Եւ քեզ ընդ Հօր՝ Հոգ-
ւովդ Սրբով , փառք և իշխա-
նութիւն յաւիտեանս յաւիտե-
անից . Ամէն :

ԽՆԴՐՈՒՄԻՔ

ԲԱՆ ԾԷ .

Քրիստոս Աստուած , անուն
ահաւոր , մեծու թեան տեսալ ,
անքննին բարձրութեան սլատ-
կեր , անսահման զօրութիւն ,
կերպարան փրկութեան լու-
սոյ , պաշտպան կենաց , դուռն
արքայութեան վերնում հան-
գըստեանն , ճանապարհ հան-
դարտութեան , ապաւինու-
թիւն նորոգ և անտխրական ե-
րանութեան , ամենակալ ինք-
նիշխանութիւն բոլոր էակա-
նութեան , օրհնութեան կոչու-
մըն , աւետեաց ձայն , բերկ-

բութեան բարբառ, անմահութեան դեղ, որդի անճառ՝ Աստուծոյ միոյ. որ ինձ անհնարին է, քեզ դիւրին է. որ ինձ անհասն է, քեզ սահմանեալ է. որ ինձ անանցն է, քեզ հսկաւոր է. որ եղկելոյս ինձ ծածկեցեալն է, քումիդ երանութեան մերձաւոր է. որ ինձ անկարելին է, քեզ կատարեալ է. որ ինձ անկշռելին է, քումիդ անճառութեան չափեալ է. որ ինձ յուսահատութեանն է, քեզ սփոփանաց է. որ ինձ անբժշկականն է, քեզ անվտանգելի է. որ ինձ հեծութեանն է, քեզ խրն-

դութեան է. որ ինձ ծանունք են, քեզ թեթեւագոյնք են. որ ինձ եղծեալն է, քումիդ զօրեղութեան գրեցեալ է. որ ինձ կորուսեալն է, քեզ ըմբռնեալ է. որ ինձ անճառն է, քեզ համարեալ է. որ ինձ մուայլն է, քեզ ճառագայթ է. որ ինձ անթիւն է, օրհնեալդ քում ձեռին բովանդակեալ է. որ ինձ սոսկալին է, քեզ հեշտալի է. որ ինձ վախճելին է, քեզ վանելի է. որ ինձ անմատոյցն է, քեզ դիւրահերքելի է. որ ինձ մահաբերն է, քումիդ էականութեան զօրութեան ընդ ոչ գոյսն համարեալ է:

Այլ դու , ողորմած Աստուած բոլորից Տէր Յիսուս Քրիստոս , և այսմ զօրեւ առ ելիցն հնար՝ եթէ գթասցիս . վասն անուան փառաց մեծութեան Հօր քոյ օրհնելոյ , վասն կամաց գթութեան Հոգւոյդ քոյ Սրբոյ , տե՛ս 'ի տաժա՜նաւորս կրից յանդիմանական յայտնութիւն , եւ 'ի խորոց սրտիս ինքնամատոյց դատախազութիւն . նայեա՛ 'ի բնութեանս ամենապատաղ խափութիւն , և պարգեւեա՛ բժշկութիւն վիրացս և հնարաւորութիւն կորստեանս , զերծումն բազմամասնեայ մահուս

եւ շուիղ կենաց ռապականելոյս , նորոգութիւն եղծմանս և մուտք յուսոյ ամբարշտելոյս . եթէ ես զաննմանն ինձ կամս ցուցի , ո՞րչափ առաւել դու զբնաւորականդ քո զընտանի բարերարութիւնսդ . եթէ 'ի փշոց պտուղ ընծայեցաւ քաղցրութեան , ո՞րչափ եւս առաւել 'ի ծառոյդ կենաց՝ ճաշակ անմահութեան . եթէ ես իմոց ատելեաց ողորմութիւն մաղթեցի , դու քոյոյս զիա՞րդ ոչ կրկին մատուցես , հզօր , յաննուազ առատութենէդ :

Արդ՝ տես 'ի քոյդ մեծութիւն , բարձրեալ , նայեցեալ

ի յիմա փոքրկու թիւն . ընկալ
 զտակաւ . խոստովանութիւնս
 անհամար մեղացս , որ զբնաւն
 համայն տեսանեսս . և որպէս
 զվիմին գթել ոչ գրեցեր , և
 զաւագոյս փոքու սասանիւ մի'
 համարեացես . և իբր զիաւթին
 ընդ մեղայն ասել՝ իսկոյն ան-
 ցուցեր զպատիժ պարտուցն ,
 և առ իմ ձայնիս հեծութիւն՝
 զնոյն գործեսցես երկայնմը-
 տութիւն . որ տաս ամենե-
 ցուն առատապէս անաչառու-
 թեամբ , որպէս յաղթող բարի
 բազմիմաստ , և ոչ նախատես
 զյետնեալ ստրուկս : Որպէս
 ողորմած եւ ամենաստեղծ ,

ստացիր վերստին և մի' կորու-
 սաներ զբուծեալս տրեամբքո ,
 գթած : Զի քո է փրկութիւն ,
 և ի քէն է քաւութիւն . և թեզ
 վայելէ փա՛ռք յամենայնի՝
 յաւիտեանս . Ամէն :

ԱՂՕԹԲ

ԻԻՐԱՔԱՆՁԻԻՐ՝ ԱՆՁԻՆ

ՀԱԻԱՏԱՅԵԼՈՅ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

Հաւատով խոստովանիմ և
 երկիրպագանեմ քեզ՝ Հայր և
 Որդի եւ Սուրբ Հոգի , անեղ
 և անմահ բնութիւն , արարիչ
 հրեշտակաց և մարդկան և ա-

մենայն եղելոց . եւ ողորմեա
քո արարածոց եւ ինձ բազմա-
մեղիս :

Հաւատով խոստովանիմ եւ
երկիրպագանեմ քեզ՝ անբա-
ժանելի լոյս, միասնական սուրբ
Երրորդութիւն եւ մի Աստուա-
ծութիւն . արարիչ լուսոյ եւ
հալածիչ խաւարի , հալածեա
'ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մե-
ղաց եւ անգիտութեան , եւ լու-
սաւորեա զմիտս իմ 'ի ժամուս
յայսմիկ աղօթեւ քեզ 'ի հա-
ճոյս եւ ընդունել 'ի քէն ըզ-
խնդրուածս իմ . եւ ողորմեա :

Հայր երկնաւոր Աստուած
ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զՈր-

դիդ քո սիրելի 'ի խնդիր մո-
լորեալ ոչխարին . մեղայ յեր-
կինս եւ առաջի քո . ընկալ
զիս որպէս զանառակ որդին
եւ զգեցո՛ր ինձ զպատմուճանն
զառաջին զոր մերկացայ մե-
ղօք . եւ ողորմեա :

Որդի Աստուծոյ Աստուած
ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար 'ի
հայրական ծոցոյ եւ առեր մար-
մին 'ի սրբոյ կուսէն Մարիա-
մայ վասն մերոյ փրկութեան .
խաչեցար թաղեցար եւ յար-
եար 'ի մեռելոց՝ եւ համբար-
ճար փառօք առ Հայր . մեղայ
յերկինս եւ առաջի քո . յիշեա
զիս որպէս զաւաղակն յորժամ

դաս արքայութեամբ քով. և ողորմեա :

Հոգի Աստուծոյ Աստուած ճշմարտ՝ որ իջեր 'ի Յորդանան և 'ի վերնատունն և լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ աւաղանին, մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեա զիս վերստին Աստուածային հրով քով՝ որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ զԱռաքեալսն. և ողորմեա :

Անեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ մտօք իմովք, հոգւով և մարմնով իմով. մի՛ յիշեր զմեզս իմ զառաջինս վասն անուանդ քում սրբոյ. և ողորմեա :

Տեսող ամենայնի, մեղայ քեզ խորհրդով. բանիւ եւ գործով. ջնջեա զձեռագիրր յանցանաց իմոց, և դրեա զանուն իմ 'ի դպրութեան կենաց. և ողորմեա :

Քննող գաղտնեաց, մեղայ քեզ կամայ և ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա մեղաւորիս, զի 'ի ծննդենէ սուրբ աւաղանին մինչեւ ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեանդ քո զգայարանօք իմովք և ամենայն անդամօք մարմնոյս. և ողորմեա :

Ամենախնամ Տէր, դիր պա-

հասկանալի աչաց իմոց գերկիւղ քո
 տուրք՝ ոչ եւս հայիլ յարատ,
 եւ տկանջաց իմոց ոչ ախորժեւ
 լսել զքանս չարութեան, եւ
 բերանոյ իմոյ ոչ խօսիլ զսը-
 տութիւն, եւ սրտի իմոյ ոչ
 խորհիլ զչարութիւն, եւ ձե-
 ոաց իմոց ոչ գործել զանի-
 րաւութիւն, եւ ոտից իմոց ոչ
 գնալ ի ճանապարհս անօրէ-
 նութեան. այլ ուղղեա զչար-
 ժութիւնս սոցա լինիլ միշտ ըստ
 պատուիրանաց քոց յամենայ-
 նի. եւ ողորմեա իմ. Յովն 14
 Հուր կենդանի Գրիստոս,
 զհուր սիրոյ քո զոր արկեր
 յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ.

զի այրեսցէ զախտ հոգւոյ ի-
 մոյ, եւ սրբեսցէ զխիղճ մտաց
 իմոց, եւ մաքրեսցէ զմեղս
 մարմնոյ իմոյ, եւ վառեսցէ
 զլոյս գիտութեան քո ի սրտի
 իմում. եւ ողորմեա իմ. Յովն 15
 Իմաստութիւն Հօր Յիսուս,
 տուր ինձ իմաստութիւն ըզ-
 բարիս խորհիլ եւ խօսիլ եւ
 գործել առաջի քո յամենայն
 ժամ. ի չար խորհրդոց՝ ի
 բանից եւ ի գործոց փրկեա
 զիս. եւ ողորմեա իմ. Յովն 16
 Կամեցող բարեաց Տէր Կա-
 մարար, մի՛ թողուր զիս ի
 կամս անձին իմոյ գնալ, այլ
 առաջնորդեա ինձ լինիլ միշտ

ընտրեալ մասց քոց բարեսիրաց •
և ողորմեա :

Արքայ երկնաւոր , առւր ինձ
զարքայութիւն քո զոր խոս-
տացար սիրելեաց քոց • և զօ-
րացո զսիրտ իմ ատել զմեղս ,
և սիրել զքեզ միայն , և առնել
զկամս քո • և ողորմեա :

Խնամող արարածոց , սլա-
հեա ճշանաւ Խաչի քո զհոգի
և զմարմին իմ 'ի պատրանաց
մեղաց , 'ի փորձութեանց դի-
ւաց , և 'ի մարդոց անիրաւաց
և յամենայն վտանգից հոգւոյ
և մարմնոյ • և ողորմեա :

Պահասաւն ամենայնի Քրիս-
տոս , աջ քո հովանի լիցի 'ի

վերայ իմ 'ի տուէ և 'ի գիշե-
րի , 'ի նստիլ 'ի տան , 'ի գնալ
'ի ճանապարհ , 'ի ննջել և 'ի
յառնել , զի մի' երբէք սա-
սանեցայց • և ողորմեա :

Աստուած իմ , որ բանաս
զձեռն քո և ընու զամենայն
արարածս ողորմութեամբ քով •
քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ •
դու հոգա եւ պատրաստեա
զսլէտս հոգւոյ և մարմնոյ ի-
մոյ յայսմ հետէ մինչեւ յաւի-
տեան • և ողորմեա :

Դարձուցիչ մուրեկոց , դար-
ձո զիս 'ի չար սովորութեանց
իմոց 'ի բարի սովորութիւն ,
եւ բեւեռեա 'ի հոգի իմ ըզ-

սոսկալի օր մահուն և գերկիւղ
գեհենոյն եւ զսէր արքայու-
թեանն . զի զղջացայց 'ի մե-
ղաց և գործեցից զարգարու-
թիւն . և ողորմեա :

Աղբիւր անմահութեան, աղ-
բերացո 'ի սրտէ իմմէ զարտա-
սուս ապաշխարութեան որպէս
սրտնիկն՝ զի լուացից զմեղս ան-
ձին իմոյ յառաջ քան զեւանելն
իմ յաշխարհէս . և ողորմեա :

Պարգեւիչ ողորմութեան,
պարգեւեա՛ ինձ ուղղափառ
հաւատով եւ բարի գործով,
և սուրբ մարմնոյ և արեան քո
հաղորդութեամբն գալ առ
քեզ . և ողորմեա :

Բարերար Տէր, հրեշտակի
բարւոյ յանձն արասցես զիս,
քաղցրութեամբ աւանդել ըզ-
հոգի իմ, և անխռով անցու-
ցանել ընդ չարութիւն այսո-
ցըն՝ որք են 'ի ներքոյ երկ-
նից . և ողորմեա :

Լոյս ճշմարիտ Քրիստոս,
արժանաւորեա զհոգի իմ ու-
րախութեամբ տեսանել զլոյս
փառաց քոց 'ի կոչման աւու-
րըն . և հանգչել յուսով բա-
րեաց յօթեւանս արդարոց
մինչեւ յօր մեծի գալատեան
քո . և ողորմեա :

Դատաւոր արդար, յոր-
ժամ գաս փառօք Հօր՝ 'ի դա-

տեւ զկենդանիս և զմեռեալս,
մի՛ մտաներ ՚ի դատաստան
ընդ ծառայի քում. այլ փըր-
կեա զիս ՚ի յաւիտենական հը-
րոյն, եւ լսելի արա ինձ զե-
րանաւէտ կոչումն արդարոց
յերկնից արքայութիւնդ. եւ
ողորմեա:

Ամենողորմ Տէր, ողորմեա
ամենայն հաւատացեւոց ՚ի քեզ,
իմոց եւ օտարաց, ծանօթից
եւ անծանօթից, կենդանեաց
և մեռելոց. շնորհեա և թըշ-
նամեաց իմոց, և ատելեաց ըզ-
թողութիւն որք առ իս յանցա-
նացն, և դարձո զնոսա ՚ի չա-
րեացն զոր ունին վասն իմ,

զի ողորմութեանդ քում ար-
ժանի եղիցին. և ողորմեա:

Փառաւորեալ Տէր, ընկալ
զաղաչանս ծառայիս քո, և կա-
տարեա՛ ՚ի բարի զխնդրուածս
իմ՝ բարեխօսութեամբ սրբուհ-
ւոյ Աստուածածնին, և Յովհան-
նու Մկրտչին, և սրբոյն Ստե-
փաննոսի նախավկային և սրբոյն
Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին.
և սրբոյ Առաքելոց, Մարգա-
րէից, Վարդապետաց, Մարտի-
րոսաց, Հայրապետաց, Ճգնա-
ւորաց, Կուսանաց, Միանձանց,
և ամենայն Սրբոց քոց երկնա-
ւորաց և երկրաւորաց: Եւ քեզ
փառք եւ երկրպագութիւն

անբաժանելի սուրբ Երրորդ ու-
թեանդ՝ յաւիտեանս յաւիտե-
անից. Ամէն :

ՄԱՂԹԱՆՔ

Վասն սրբուհւոյ Աստուածած-
նի բարեխօսութեանն, Տէր, ըն-
կալ զաղաչանս մեր, և կեցո զմեզ :

ՔԱՐՈԶ

Սուրբ զԱստուածածինն և զա-
մենայն սուրբս բարեխօս արա-
ցուք առ Հայր՝ ի յերկինս, զի
կամեցեալ ողորմեսցի՝ և գթա-
ցեալ կեցուցէ զարարածս իւր :
Ամենակալ Տէր Աստուած մեր
կեցո և ողորմեա :

ԱՂԹՔ

Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր՝
բարեխօսութեամբ սուրբ Աս-
տուածածնին անարատ ծնողի
միածնի Որդւոյ քոյ, և աղաչանօք
ամենայն սրբոց քոց, և որոց այ-
սօր է յիշատակ : Լուր մեզ, Տէր,
և ողորմեա, ներեա, քաւեա և
թող զմեզս մեր : Արժանաւորեա
գոհութեամբ փառաւորել ըզ-
քեզ ընդ Որդւոյ և ընդ Սրբոյ
Հոգւոյդ . այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտեանից . Ամէն :

Օրհնեալ Տէր մեր Բխուս Քրիստոս
Ամէն :

Հայր մեր, որ յերկինս :

ՄԱՂԹԱՆՔ

Զհանգստեան զաղօթս եւ զաղաչանս՝ ընկալ մարդասէր Աստուած, 'ի հաճոյս բարերար կամաց քոց: Մեր մեղաց եւ բազում յանցանացն թողութիւն շնորհեա, և քեզ փառք յաւիտեանս. Ամէն:

Փառք քեզ, Տէր Աստուած մեր, որ պարգեւեցեր զօրս զայս բարեաւ եւ խաղաղութեամբ անցուցանել:

Մարդասէր Աստուած, զառաջիկայ գիշերս որ 'ի վերայ մեր գալոց է՝ 'ի մեղաց փրկեա, 'ի չարեաց ազատեա, եւ 'ի գործս բարիս առաջնորդեա:

Առաւօտու օրհնութեանցն և փառաբանութեանցն՝ արժանի արա զամենայն հաւատացեալս անուանդ քում սրբոյ, և պահեա 'ի խաղաղութեան:

Տէր Աստուած մեր, տուր զքո խաղաղութիւնդ ամենայն աշխարհի. բարձ զցասումն և զպատուհան 'ի յարարածոց քոց:

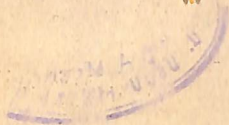
Ողորմեաց հարց և եղբարց մերոց կենդանեաց եւ հանդուցելոց:

Ողորմեաց զեկեղեցի շինողաց, երախտաւորաց, պտղատուից, ստասաւորաց, և այնոցիկ՝ որք ընդ հովանեաւ սրբոյ եկեղեցւոյ են հանգուցեալ:

Տէր Աստուած, օգնեա թա-
ղաւորացն քրիստոնէից և իշ-
խանացն բարեպաշտից, զօրաց
եւ զաւակաց նոցին՝ պահելով
'ի խաղաղութեան:

Տէր Աստուած մեր, պահեա
զառաջնորդս եւ զեղբայրու-
թիւնս մեր, ամբողջ և անխռով
'ի կամս ողորմութեան քո:

Նշանաւ սուրբ և պատուա-
կան խաչի քո, հալածեա զերե-
ւելի և զաներեւոյթ թշնամին
'ի սահմանաց մերոց և 'ի բնա-
կութենէս մերմէ. փրկեա զմեզ
'ի հրոյն յաւիտենից, եւ քեզ
փառք յաւիտեանս. Ամէն:

th us p

0075327

2013

2001

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0015327

